

Et utvalg fornbreve fra Numedal, Sigdal, Modum, Sandsvør og Telemark

Jeg har i mange år samlet på avskrifter av diplomer fra distriktene rundt Kongsberg, særlig fra Numedal og de østre deler av Telemark. Etter hvert ble jeg klok av skade, og har skrevet dem av så nøyaktig jeg har greid, laget ingress, steds- og tidshenvisning, kryssreferanser, notert meg segl og bumerker osv.

Etter hvert er det blitt en anseelig samling, som har tatt mye tid å bygge opp. Rimeligvis er det andre som kan ha bruk for de samme kildene, og da er det lite rasjonelt å sitte hver for seg å skrive av det samme, belaste originalkilder med unødige slitasje, og kaste bort tida til arkivpersonalet.

Jeg legger dem derfor ut til allmen, ikke-kommersiell avbenyttelse, mot vanlig tilvising, og håper andre kan gjøre det samme. slik at det med tida kan etableres en landsomfattende database.

Naturligvis er det feil i materialet, og det må brukes med det for øye. Jeg er takknemlig for rettinger, kommentarer og tips, da jeg ønsker å utvide og supplere avskriftene etter hvert.

Kongsberg 8. oktober 2007

Odd Arne Helleberg

Adr. Mauritz Hansens gt 19, 3617 Kongsberg

Tekstgjengivelse og arrangement.

Jeg har søkt å holde seg til den standard som utgiverne av DN bd. XXI har skissert i sin innledning, med enkelte unntak som følger:

A. Tekstgjengivelsen.

1. Teksten skal gi et mest mulig korrekt bilde av diplomenes språklige og reale innhold, men tilstreber ikke vidtdreven imitasjon av skriftsystemet. Bruk av stor og liten bokstav er normalisert til vanlig norsk, dvs. stor forbokstav ved begynnelsen av setningene, og i steds- og personnavn. Bruk av forskjellige typer s og r er gjengitt med vanlige trykktyper, bortsett fra dobbel s, der ß brukes. Tegnsetting (punktum og komma) er i noen grad regulert i samsvar med reglene i vanlig norsk, for å lette lesingen.
2. Forkortinger (abbreviaturer) er som regel oppløst og utfyllingene kursivert. Bokstaver som hører til vedkommende ord, men som er skrevet ovenfor linjen i forkortingsøyemed, er ført ned på linja og satt med vanlig skrift. Under utfyllingene følger en om mulig utskrevne former av samme ord i vedkommende dokument. Hyppig tilbakevendende forkortinger, i ord som "kongelig majestet" og "sancti", og mynt-, mål-, vekt og verdibetegnelser er ikke oppløst.
3. Overstrøkne ord eller bokstaver er satt mellom | - |. Det samme gjelder underprikkede ord der dette har samme mening.
4. Følgende er kommentert i merknader:
 - Feilaktige eller påfallende skriveformer
 - Ord som er rettet av skriveren
 - Ord som er tilskrevet over linja eller i margin
5. Bortrevne, utraderte eller uleselige tekstdeler er markert med skarpe klammer []. Omfanget av defekten er gjengitt med antall prikker som svarer til antall formodede manglende bokstaver. Eventuelle forsøk på restitusjon av teksten er satt i tilsvarende skarpe klammer

B. Tillegg til hovedteksten

1. Ovenfor brevet står en innledning som inneholder:
 - a. Regest (resyme) av brevetets hovedinnhold. Navn har her fått en normalisert form.
 - b. Opplysninger om oppbevaringssted for brevene, om siste kjente eier for brev i privat eie, og om segl.
 - c. Eventuell opplysning om hvor diplomene er trykt.
 - d. Om det tilhører en større brevsamling.
2. Segleimpåskrift er gjengitt umiddelbart etter brevteksten.
3. Påskrifter på baksida er gjengitt umiddelbart deretter, om det er av betydning for kunnskap om brevet.
4. Merknadene er angitt med tall, og plassert helt til slutt ved hvert brev. Når ikke annet er sagt, gjelder en merknad bare det ordet som merknaden står bak.

Forkortelser

DIS nr: Afskift (i oversættelse) af 76 diplomer i aaret 1853 skjenkede til det norske rikarkiv af Dyre Isaksson Bjerknes i Sandsverv, med nr (Norsk lokalhistorisk institutt)

ds: Diplomsamling

NRA-KA: Riksarkivet, Kjeldeskriftavdelinge

p: (skrevet på) papir

NRA: Riksarkivet

s: (skrevet på) skinn

1501

Uten sted (Tinn?)

Tord Gudleiksson, lensmann over Tinns len, kunngjør at han har gitt Helge Torleivsson kvitt og fritt for det klammeri han hadde vært i med Torbjørn på Tveito. Beseglet av Tord og av Anund Torleivsson som hadde vært til stede ved forliket.

NRA-KA, innlånt fra lensmann Quamme, Gransherad, 22. mai 1935. Original på papir, h: 10,5 cm, br: 15 cm. Merke etter et påtrykt segl.

Kennis jagh Tordh Gudlicßon leensman offuer Tindss len met thette mith opne breff ath jagh haffuer giffuet Holghe Toleffzon quith ok ledhwghan for thet klandher han kom vty, som them i mellom kom Torbiørn aff Twedhen, som Holgha kwnne icke sya ney fore, ok er thette breff screffuet vndher Anwnd Toleff sons jnsegle med mynne ffor ty han war ther hoss then tidh wy giordhe soth mol til ydher mere wysse ok wetne sættthe wy woræ jnsegle nedhen for thette breff Anno dominj med primo Etcetera.

Bergulv Drengsson stadfester at han med samtykke av kona si har solgt Hallvard Eivindsson 5 mb, og at Torstein Torgautsson har solgt Hallvard 1 mb i Venås i Tuddal i Tinns len. Jon Drengsson og Olav Sveins(?)son medbesegler som vitner.

NRA-KA, innlånt fra SaO (fra Tov Reisjå). Original på skinn. 7,5-8,2x22 cm. Huller etter 3 seglremmer.

Ollum monnum themm som thede breff ser eller hører kenneß iegh Bergulff Drengsson medh tesse mit opne breffvæ med iaa ok hander band kono synna selt hafva Haluord Evindtson 5 markabol i Vinaasn ok 1 markabol Tostn Torgautson i sama iordh som liggr i Tupsdal i Tinslen ifraa thenom ok theruß ervinghæ Bergiolff ok Toften ok vnder forneffnde Haluard ok hanß ervigha til evindelig eigha fiska ok fugle ok alle verdestaf som ther til ligger ok legt haffer fra forne ok nye vtta gars ok inna. Kendes ok Bergulff ok Tosthn haffve vpbodh fysta pennig ok sista ok alth ther i mellom efthr thet som i kaup thre kom. Til ytthr meyr visse ok sanheth henger iegh forneffnde Bergulff myth encigle meth tessæ Jon Drengsonß ok Olaff Swnsoß som screffvet a Hierdalss prestegard Anno d. md xx v.

1528 Berge vestre, Mæl på Tinn

Skiftebrev etter Olav Sigurdsson, som viste at han hadde løst inn 4 mb (i Berge vestre i Mæl på Tinn). SiK, Telemark, Øvre østfjelske sorenskriveri, tingbok 1696 (nr 19), fol. 140a, ting på Berge vestre, Mæl på Tinn 21.04. 1696.

(...) efter Ole Siffverßen, som hafvde indløst fire marcheboel der udi1), med videre brefuets formelding.

1) dvs. i Berge vestre

1540

Risteigen søndre i Rollag

Referat av arvetvist: Nerid Hallvardsson hadde saksøkt Torleiv Atlesson for å få den arven moren hans hadde fått etter faren sin: Tredjeparten i de to Tveito-gårdene i Hovin på Tinn, og tredjeparten i en fjellut, Hetta. Partene var blitt enige, og Nerid hadde fått arven sin fullt ut.

SaK, Telemark, øvre østfjelske sorenskriveri, tingbok 1691 (nr 18), fol 44a, ting på Tveito søndre i Hovin 18.11. 1691. Jfr 24.06. 1563, 1594, 1603, 1605, 16.01. 1610

(...) at Nirid Halfvorßen hafde aaganget Tollef Asleßen for dend arf som hanß moder oppebar efter sin fader, och der ofver sat ermelte Nirid sin moderß arf 3die parten i begge Tvedten gaarder, som ligger i Hoffvenbøyd udj Tinds præstegield, och 3die parten i en fiellut heder Hetta, der var hannem efter moderen sin tilfalden, och saa accorderit som aftalit at schulde beholde det med fische och fugle for sig och arfvinge med alle veidestade der tilligger och ligget hafver, under 6 sorne laugrettißmænderß indsigle, och gjort var paa Riistegen søgaarden udj stipleby1) aar 1540.

1) Skal vel være ”stefnebye” e.l.

15. juni 1549

Skien

Nils Andersson, lagmann i Skien, kunngjør at hr. Mikkell, sogneprest i Kviteseid, møtte på lagtinget og la fram Folke Aresson og Sander Øysteinssons beseglede brev på at Arnstein på Årak og Gudrun Torvilsdotter fortsatt kan være gift med hverandre. Ut fra dette brevet hadde hr. Peter Øyarsson, tidligere prost til Holla over Skiensysla, med velb. Peter Hanssons samtykke satt opp et forlik. Nils Andersson dømte da at Peter Øysteinssons forliksbrev skulle stå ved makt, slik at de barna Arnstein og Gudrun har sammen, skal ha arverett etter Arnstein så sant ikke annet bevis kunne legges fram.

Det synes å gå fram av sammenhengen at Peter Øyarsson og Peter Øysteinsson er samme mann.

Etter original på papir, innlånt 1910 til NRA fra T.B. Vadder, Nissedal Spor etter løst påtrykt ringsignet segl i grønn voks.

Ollum man thm som thette breff seer ellr høre, send Niels Andssson lagmandt y Schien Quedio Guds oc sine, kunogt giørendis att aa lordagen for sancti Bottulffs dag paa lagtingit y Schien 1549 kum for meg oc logrettidit erlig oc forstandig mandt, her Mickil, sogne herre tiil Huidis veidt, oc adspurde seg for loug oc dannemendt om thend forligels oc naadelig contract som erlig oc welbyrdig mandt Peter Hanssen samtuct oc beffalidt haffuer hederlig mandt her Peter Øiarssen fordorm proust tiil Hollen offuer Schiesusle att beseyle, effter Folke Aressens oc Saner1) Østensens beseilde breffs lydelsse atth Andsteen paa Aarreck oc Gudrun Torwildsdotter maa friit oc frelseligen bygge oc boo tiil hobe vti echtescaff. Tha effter the breffve oc bewisning som tha for mlg vti rette kom om forneffnde hion Ansteen oc Gudron, sagde ieg erlig mands her Peter Øiestenssen2) breff widt macht att were efftter som thet skilwisligt gjort oc beseglt er, saa att the barn som for-schiffne Andsteen afflett haffuer medt forneffnde siin quinne Gudron Toruilsdotter skulle arffgenge werre vti alle løsse oc fasthe godz som tøndis effter forneffnde Andstee med mindre her finds nogit yftermere proff ellr skiriige ymodt. Att saa samtucht war paa almindelig Schie logtingh (thet) wittner ieg medt mit signete trucht neden for thette breff. Schriffuit dag aar oc stedt som fforchriffuit staar.

1) Rettet i avskriften fra ”Siuer”.

2) Rettet i avskriften fra "Øiarssen"

29. september 1550

Bøen i Dal på Tinn

Skiftebrev mellom de fem sønnene etter "Ague" (Anngjerd?) Sigurdsdotter, der Tore Reidarsson stod fram som eldste bror. Hver hadde arvet 3 q gods (i Bøen i Dal på Tinn), og det var angitt i hvilke deler av gården de hørte hjemme.

SiK, Telemark, Øvre østfjelske sorenskriveri, tingbok 1683 (nr 13), fol. 24a, ting på Mårem på Tinn 04.12. 1683, kfr. også tingbok 1676, nr 10 fol 45a, ting på Mårem på Tinn, 31.08. 1676. Jfr. 06.03. 1578, 14.10. 1588, 1589, 1590 og 15.10. 1603.

(...) eet rigtig bref giordt af lensmanden och mender om byttelag imellem fem sønner effter salige Ague Sigurdsdatter, hvorudinden befandt i Thore Rejersøn at være eldste broder, och hannem saavel som de andre brødre at vere arfveligen tilfalden 3 qtr. godtz, som altsammen paa hans broderlaad var specificered hvor udi faldet, dat. 1550 michaelisdagh paa nedre Bøen.

6. juli 1553

Bjørge søndre, Rollag

Nils Jensson, prest i Holmen (Sigdal) prestegjeld, og lagrettemennene Gjord Gudleiksson og Ulv Lidvardsson kunngjør at de var på Bjørge søndre i Rollag da Hallvard Taraldsson kom med tiltale mot Reidar og Torgeir Helgessønner om retten til ødegårdene Li, Espeseter, Tovsrud, Skuggerud, Gryteseter og Gryte-seterbekken, ytre pollen i Øgnevann, Bodefjell og Bodefjellia (alle i Rollag). De dømte da at Hallvard skulle ha 2/3 og Reidar og Torgeir skulle ha 1/3 i disse gårdene, noe begge parter sa seg fornøyd med.

NRA avskrifter, orig. på skinn tilhørende Knut Bjørndalen, Rollag i 1935. 1. og 3. segl i voks, utydelige. Jfr. 09.03. 1560

Olum mannum them som thete breff seer eller hører sender Niels Ienßøn prester a Holmeim oc Giord Gunlicßøn, Vlff Leduordßøn sorne laugretis men Q.g. oc sine kunnict giørendis att myd vorom a sødre Byrien y Rollags sogen løuerdagen nest for selle manne mdliij oc flere gode men oss kom tha Haluord Taralßøn oc taled til Reer oc Torger Helisøner om nogle ødegarde som the haffde fraa hannom som saa heder Lid, Espesetter, Toffzrud oc Skuggarudt, Gryteseter oc Grytesetter beck oc ystæ pollen y Hogne vatn oc Bodefield oc Bodefield lyen som breff om votter, tha effther tilltal oc giensuar gaff the seg y rette. Var thez tha vor dom att forneffnde Haluord Taralßøn schal igen haffue the ij deler igen y alle tesse forneffnde øde garde oc Reer oc Torger tredingenn oc ther mez lode seg nøye paa [bode] sider som vy gjorde them emellom. Til sanden her om henger vy vore indsegler for theze breff som giortt var aar oc dag som fore seger.

25. mai 1558

Bø (i Bø?), Telemark

Jon skredder på Tveiten i Heddal(?) skriver til Søndre på Tinne (i Heddal) og ber ham innkreve noe gjeld: Ei trelodds skje for ei geit etter avdøde Torleiv hos hans bror, og hos Olav Gunnarsson og Birgit på Reisjå (i Tuddal), hhv 1 ½ pd fisk for en krave og et skillingsverd for to par sokker. Jon er vanfør og kan ikke greie med det selv.

NRA-KA, innl. 14.05 1958 fra Tore Berskog, Hovin i Telemark. Original på skinn.

Venligh och kierligh hilssen forsend medt Gwd. Kere Syndre som edher witterligt ær om then gieedh som Tolef hvess sæl Gwd nade sette meg och loffwet han meg en iii lod skedh for theth enæ aar och hwess jag lengher haffuer haffth henom begere jag lige ther forre om dannemend kan sygæ meg theth. Ty giffuer jeg edher fulkomeligh befalingh och bedher edher kierligh at wdtkreffue och op at beræ same iii lod sked aff broder hans forneffnde Toleffz och bedher jag dannemend at hielpe meg so møghedt som rett ær for Gwdz skull1), ty iag er2) wanferdigh mand at ferdes noghen stedz, och ta han icke will betale bedher iag edher kierligh at i wille ladæ steffne honom til3) botulffsock oc j will well |-jeg-| gøre och søgæ hanom for laghen och wdt kreffue same skull ær myn kierligh bøn til edher. Jtem bedher jag edher kierlig at kreffue aff Olaff Gwnnarsson a Resiø i-j- pd. fysk for en kræffue och Birret Resiø et skellingss lagh for ii par soker. Kære Syndre gør har wdtj som myn trw ær till edhir. Hær medt edher Gwd befallendes aff Bø then 25 dag may Anno dominj. mdlviii Jon skredher paa Tweten

Bakpå med samme hånd: Tyll Syndre Tiendhe kierligh sendes thettæ breff

- 1) Skrevet til over linja.
 - 2) Skrevet til over linja.
 - 3) Skrevet til over linja.
-

6. januar 1560

Fossan i Rollag

Simon Gudleiksson og Hellulv Gjermundsson kunngjør at de var på Fossan og så at Gudleik Simonsson kjøpte så mye gods av Arnbjörg, søsteren hans, som hun fikk etter svigerfaren sin, Aslak Aslaksson, bortsett fra halve Fossan som står til rest. Betalingen var et sølvbelte som veide 20 pd 3 mk, 5 pd kobber og 2 rd. Gudleik og Gunhild, kona hans, kjøpte videre igjen godset etter far hennes fra Arnbjörg, ettersom det var kommet på ukylde hender.

Påskrift på baksida om at brevet var lest på Kravik 09.06. 1609, og omhandler gods som var kjøpt inn for begges penger, uten at det opplyses om hvor mye gods det dreier seg om, og hvem som hadde odel til det.

NRA ds (p) 06.01. 1560. To seglremmer, ingen segl. Jfr. 29.05. 1564, 01.06. 1580, 20.09. 1594, 20.09. 1602, 25.09. 1609, 13.09. 1610, 20.03. 1628 og 08.11. 1630.

Wy epther scriffne Simon Gullickssøn Helluff Giermossøn vore vy paa Foossnn tretende dagen nest epther jull anno domini 1560, och hørde paa theres kop, Gullick Symonssøn, handt kiøbte nogitt godtz aff Andbiør syster syn, saa møgit godtzs som hund fick y erfne epther syn verfader Aslack Aslackssøn, saa ner som heltem y Foossnn som stander igen vkiøbt, och handt hende gaff eeth sølbelte som woug 20 norske pundt 3 marck oc fem pd. kober oc 2 daller for samme godtzs, och Gullick och Gunill konen hans hundert kiøbte igen syn faders godtzs som stode vde y vskylde eether fordy kiøbte hund dett igen aff Andbiør søster syn. Att saa ehr sandning-en till yttermere vidnisbyrd henger wy vore indsegler neden paa thette wort obne breff, som foreschriffuet staar. Anno vt supra.

Med annen, senere hånd under (skriveøvelse?):

Den som mig føder Jacob Hendrichsen

På baksida: Var thette breff leest paa Kraffuig thend 9 Juny ao 1609 som formelder om noget guodzs som var ind kiøbt for beggis pending, och er iche benefndt huor meget godtzet er, ey heller huis odell thett er.

9. mars 1560

Rollag prestegård

Vetle Gjermundsson, Knut Bentsson og Tjostolv Gunnulvsson, lagrettemenn i Numedal, kunngjør at de var til stede da Tarald Hallvardsson og Torgeir Helgesson skiftet jordegods. Tarald fikk 7 kyrlag i Følsås søndre, mens Torgeir fikk en part i Li, to parter i Torsrød, to parter i Skuggerud, som alle er ødegarder, og ett kyrlag i Bjørge søndre og 1 rd i mellomlag. Beseglet av utstederne.

NRA avskrifter, orig. på skinn, innlånt 1911 (Ra jnr 311,1911). Skåret av nederst over seglremmene. Jfr. 06.07. 1553

Wy eftherschreffne Wetle Germundssen, Knud Bentssen och Thiøstoll Gunulssen lagrettis mend y Numedal bekjender for alle att wy var paa Rollag louerdag nest for gregorii dag anno dominj 1560 och saa handerband theris aff ene halffue Thorald Halvorssen jnd aff andre Torger Hølgessen saa at thy bytte jorde saa at Thorald skulle haffue under seg och sine arffuinge tiil euynderlig ayge viij kiørlag y Fulsoss y syndre gaard. Her y mod skulle Tørger haffue under seg och sine arffuinge tiil euerdelyg eye en part y Lyd, ij part y Torsrød1), ij part y Skugerød som er ødegorde och j kiørlag y syndre gard Bierge och gaff Tarald Tørger j daler y melem, att so er y sandhett hynger wy woris yndzegler neden for thette voris breff.

1) Avskriveren har kommentert: Ræffrød? Ioffrød? ukjendt.

21. mars 1560

Skien

Nils Andersson, lagmann i Skien, rådmennene Reinhart Jonsson, Jørgen von Aschbach og Torgeir Kristensson, byfogd Henrik Quart, og lagrettemannen Didrik gullsmed, kunngjør at de har dømt i en sak om Grønskei i Mæl på Tinn. Fingard Ivarsson møtte på egen og brorens vegne, og på vegne av sine sammødrende søsken. Han hadde stevnet Gudleik Gulbrandsson på vegne av svigerfaren hans, Vetle Gunnarsson, for Grønskei, som var odelsgodset til moren hans, og som de ikke hadde latt ham få. Gudleik la fram et kjøpebrev på at svigerfaren Vetle hadde kjøpt 2 markebol i gården av Fingards far Ivar, og gitt to trelodds og ei tolodds sølvskje og en hest verd fem lodd for det. Fingards far, Ivar Sveinkesson, var selv til stede og svarte at han var truet og presset til å

selge godset. Retten dømmer at Fingard og medarvingene hans skal gi Gudleik en fem-seks år gammel hest verd 8 lodd sølv, og så skal de ha igjen godset i Grønskei. Den stua som Gudleik hadde bygd på gården skal avregnes mot den landskylda som Vetle hadde oppebåret ut over det han hadde rett til.

På medheftet lapp står at Vetle videre skal være fri for alle krav i arven etter mor til Fingard og medarvingene hans, som Fingard måtte reise mot ham.

NRA ds (p) 21.03. 1560. Remmer til seks segl nederst, segn nr 5 henger ved, uleselig. Påheftet seddel er bundet til brevet med tre av seglremmene. Jfr. 02.06. 1599.

Wi eptherscreffne Nichls Anderßonn laugmand wdj Scheen, Rhennholt Jonn-ßonn, Jørgenn von Aschbach, Tøger Chrestennßonn, raadmænd ibid., Henn-rich Quarq bifougitt, Dirich guldsamid, laugrettemannndt ther samme steds kiendis och gjør witterligt for alle medt thette wort opne breff at aa torsdag-enn nest for midfaste sönndag anno MDLX paa raadstuffuenn wdi forneffnte Schienn kom for oß flere gode mend offuerwerendis fornumstige suenndt Findgard Jffwarßen wdi fulle ombode sit egit, sinne broders och sinne sam-mødre sýskenis och titalde hannndt Gunlich Gulbrandsonn wdj fulle ombode sinn werfaders Wetteleidt Gunnarßonns for enn gaard wid naffn Grønskiold, liggennndis wdj Mel sognen aa Tinne och sagde att det war hans moders odals gods som hannom wdj langsommeliig tidt forholdit er, som han mente medt wrette. Laugde tha forneffnte Gunleick ith kiøpe breffeth wdi rette wnder tuende dannemends indzegle, lýdendis at forneffnte hans werfader Wetterleidt haffde kiøpt ij marckebooll aff forneffnde Findgards fader Jffwar och ther och for giiffuit haffde ii treggelods skieder, en twilodtz skiedt och en hest saa god som som v lod solluf. Och mente ther faare att wille beholde samme ii marvkebooll wnder sig och sine arffuinger tiill euerdelige eygedom. Her tiill suaride forneffnte Findgards fader Jffwar Suenkeßonn och saugde adt hann war thrued och kuffuid tiill adt selge forneffnte ii markebooll. Tha epther tiiltall, giensuar, sagenns leilighet, och epther the breffue och beuisninger som nu for oß wdi rette kom, war thet nu naa for rett affsagt adt forneffnte Findgard, hans broder och søskene skulle igenlegge forneffnte Gundlick j hest saa godt som viii lod och naar som forskreffne hest v eller vi aar \gammel/ forneffnte Gundlick førnøgde och betalde ere paa hans werfaders wegne, tha schall for-neffnte sýskone eýge och følge forneffnte Grønnskie med all sinn rette til liggelse wden gaards och indenn tiill euerdeliigenn eyge, inthet wndertagenn-dis wdi nogenn maade. En thenn stuffue som Gundleck bygdte haffuer ther samme steds schall quittis for thenn landskyldt som Witterleidt fuldt haffuer wdi Grønnskied mere enn hannom tilkommer medt rette. Adt saa wdi sandhet er hennge wj woris indsegle her wnder. Satt aar, dag och stedt som forskref-fuet staar.

På medbunder lapp står:

Och ther tiil medt skal forneffnte Wetteleidt were quit, fri och aldeelis aakierolouß for all then arff som fald epther forneffnte Findgards, hans broder och sýskønns moder arve for benckegaffue, festerfee och alle løse penninge som forneffnte søskinde kunde forskreffne Wetelidt tiltale wdi nogen maade, actum ut.

På baksida står:

Anno 1617 den j søgne for midfaste lest for retten
No 3 Grønnskie N. Schønnings boe

Grønnskie 1560 Christiansands stift Bratsberg amt Øvre Tellemarken, Mels sogm Geh.archivet Sk.

Følgende sammendrag av brevet er skrevet på:

Dette brev er en lagmands dom, hvormed en ved navn Sven (sic!) Fingard Iversøn, ventelig en mand ikke av bonde-stand, vinner paa egne, saavel som hans broders og andre hans sammødre syskendts vegne tildømmes at tilbage-leveres av Gullik Gudbrandsøn gaarden Grønnskied paa Tind. Bemelte Gulliks wer-fader Wetteled Gunnerssøn havde kiøbt samme gaard av Sven Fingards fader for 2 sølv-skeeder, vægtig en hver 3 lod, ditto var givet 1 sked, vægtig 2 lod og endelig 1 hest av 5 lod sølvs værdie

27. januar 1563

Oslo rådstue

Lagmennene Nils Andersson i Skien og Nils Gjermundsson på Oppland, og rådmennene Nils Stub og Olav Nilsson i Oslo, kunngjør at de etter ordre fra Kristen Munk, høvedsmann på Akershus, og Peder Huitfeldt, Norges kansler, har meglet fram en avtale mellom Jacob Jespersson, sogneprest i Rollag, og sognebarna hans, representert ved Lars Toresson, Erik Torkjellsson og Olav Steinsson, om de ytelser presten skal ha av dem. Ytelsene regnes opp, og de skal erstatte den gamle skikken med kyrmesseost.

NRA-KA 27.01. 1563, innlånt 02.08. 1973 fra Riksarkivet. Eier: Jens SchønningAndreassen, Gladheim i Veggli, nr 3.

Wii effter skriffne Niels Anders søn aff Schiden, Niels Germundson aff Op land laugmaend, Niels Stub och Oluff Niels sønn, raad mend wdi Opslaa, gjører wittter liigtt mett dete vortt obne breff att aar epter Guds byrd mdlxij, den anden søgne epter pouils møsse war wii paa Opslaa raad stuffue och der be dett och beffallid aff erlige well byrdige mand Christen Munk, høuids mand paa Aggers hus, Peder Huid fel, Norgis riges kanse[-lin-]ler, att gjøre en kontractt och for li gelse i mellom her Jakob Jesper søn, sogne prest wdi Rolag i Nommedal, och hans sogne børn der och samme steds, huilke hand haffde nu hid steffnd for nogen hans rettig hed di for holler hannom fore, mø te da paa alle deris vegne disse tre ne der schreffne: Lauridz Thore søn, Erik Tor kiil søn och Oluff Sten søn, gjorde ui da denno m en vennllig forligelse i mellom i saa maade att huer bon de schall giffe hannom [...¹⁾] mallt kornn i redt och offer mele, jtem af en mark smør i tidende to kalff schind eller deris uerd som gaar i an dre pres tegield der om kring, jtem i wd fferd schall huer bonde som aager sex kiør giiffe en ko eller to lodtt ssølf, den som haffer flere en sex schall giffue en kou och iche no gutt i dens sted. Jtem den som haffuer wed sex kiør och ind tiill to hand schall giffe presten to lod sølf, och den som iche haffer meer en to kiør eller en, den schall giffe presten ote schielling dan sche eller deris verd och schall dernn kør møsse ost som er her tiill vd giffuitt haffuer, were aff' lagd, der i mod schall fornemde her Jakob gjøre sinne sogne folk all den tiill børlig tieniste som hannom bør att gjøre och ey tiill stede nogen aff guder i mod Guds ord att bruge eller och holde mett huilechem for schriffuett her Jacob och for schrif fuet tre mend paa alle sogne folkis vegne vel ad nøgdis och helle han dum sammen, att saa w brydelig holdes schall som for schriffuet star dat wtt supra

1) Åpent rom til mengdeangivelsen

14. april 1563

Landsverk i Hedenstad

Lagrettemennene Alv Alvsson og Kjetil Hallvardsson kunngjør at de var tilstede da Brynjulv Olavsson og kona hans, Elin Kjetilsdotter, solgte 2 øresbol i Hotvedt østre i Hedenstad i Sandsvær til bror hennes, Hallvard Kjetilsson, og fikk full betaling: Ei ku, et pund korn og to daler.
NRA-KA, 25.02 1872.

Thett bekiennendis wy eptherneffnde Alff Alffsson och Kithiill Haluordsson lagrettis mender y Sandzuerff kundgiørendis for alle wtthj thette wortt offne breff att wy worom paa Landzuerke iiij dag poske anno Dominj 1563. Sogom oc hørdom paa handarband thera aff eino halffuo Bryniulff Oluffson och Ellin Kithilsdotter egen kono hans en aff andre halffuo Haluord Kithilson. Bekiendis tha forneffnde Brynolff for os att han hagde seltt Haluord forneffnde werbroder synn ij ørrisboll y Hotueit østre gordenn som liger y Hedenstad sochn y Sandzuerff bode meth luthum och lundom inthet wndhan thagen ifra forneffnde Brynnolff oc hans arffuinge tiill euerdellige æyge. Bekiendis fornef-fnde Brynolff for oss y same handerbande ath han hagde wpborit mynste pendinge oc meste oc alle de som y koup thera kom som wor j kuu j pund kornn oc ij daler. Oc ther meth wort theth lukatt oc betallett szaa att hannom well at nøgede. Att saa y sanhet er hengom wy wore indzegle neden fore thette breff giortt dag oc aar som fore sigher.

24. juni 1563

Rollag i Numedal(?)

Referat av skjøte: Hallvard og Nils Nirissønner på egen og sine brødres vegne har solgt Ulv Årsteinsson de tre gårdene Tveito, Dommerud og Ås, som alle var Ulvs rette odel, og har fått betaling for det.
SaK, Telemark, øvre østfjelske sorenskriveri, tingbok 1691 (nr 18), fol 44b, ting på Tveito søndre i Hovin 18.11. 1691. Jfr 1594, 11.11. 1588, 1603, 1605, 16.01. 1610

(...) at Halfvor och Nileß Niridsønner paa alle deriß brøderiß vegne hafde ved ja och handerband solt Ulfver Oestenßen Tvedten, Dommerødt och Aaß hvilche 3 jorder var Ulfvers rette odelßgodtz, med luttum och lundum och alle veydestade, inden gaardß och uden, fra dem, deriß brødre och arfvinger, under Ulfver Oestenßen och alle hanß arfvinger tiill ævindeligh eye, och hafve oppebaarit saa mange penge derfor saa vel adnøyes, hvilchet var giort paa Rollag St. Johannis Baptistæ dag anno domini 1563

29. september 1563

Røllag i Numedal

Erik Torkjelsson, Niri Reidarsson, Olav Steinarsson (?), Sigurd Toresson, lagrettemenn i Røllag i Numedal, Gunnulv Gudleiksson, lagrettemann på Tinn, og Hallvard Nirisson, lagrettemann i Veggli, i ombud for Olav Sigurdsson, lensmann i Numedal, kunngjør at de var på Holmsbu på Tinn etter ønske fra Knut Sveinsson, Gunnar Olavsson, Tore (?) Reidarsson og Stein Arvidsson, for etter riksrådets stevning å avgjøre om Holmsli og Hulmsbu lå til det østafjelske eller vestafjelske Norge. De konkluderte med at Holmsbu ligger til Tinn, da det nordenfor ble observert en rekke varder, som stedfestes og beskrives, og som må oppfattes som ei grenselinje. Be seglet av lagrettemennene, og med påskrift av fogd Glatvedt om at det er en rett kopi av originalen.

Kopi av diplom 29. sept. 1563. Kopien er vederheftet skrivelse av 23. jan 1728 fra bønder i Opdal ann., Numedal, til stattholderen (stattholderskapets arkiv indk. saker 1728-29)

Ollum mannum thennom som thette bref seer eller høre, sender Erich Torckelssen Neri Redarssøn, Oluf Heenarssøn, Sivor Toressøn i Røllags præstegield i Nummedahl, Gunnolff Gullechsson paa Tindsdahl, og Halvor Nerisson i Weigli sogn, fulle ombod paa Kongel. majts. lænßmandz wigne Oluff Sivorßen i Nummedahl, gjøre vitterligt for alle, at aar etter Guds byrd 1563 vare vii paa Holmsbu i Tinsdals præstegiueld, tilbedne af Knud Svendssøn, Gunder Oluffssøn, Toran Reierssen og Stein Narvidssøn, og med rigens raads stevning tilstefnte at skulle randsage og forfare om Holmsli og Holmsbu laa nærmere Sønderfields eller Norelandz, kunde vii da ikke andet see efter vores samvittighed, end at *forneffnte* Holmsli og bu laa til Tinsdal og ikke til Norland, fordj saa norden fore *forneffnte* wand og bu stoed opreist nogle stoere warder, først norden Bißmer-vand stoed en warde saa høy som een karl till axelen, og hoel inden i, og i *forneffnte* hoel stoed een stoer steen, der fra og westen Louger-eide paa et stoert hofde var een warde som et melongs huuß, og der oven paa een stoer warde som een oufven, der fra og øst i Louger-eide derfra og i Kleipfs hofde, derfra og i Helleblaa, som os rett syntest og som gamle witner og prov, vitner og prover, baade fra Tinsdal og Nommedahl, at saa i sandhed er, henger wii fornefnde laugrettes mænd voris jndseigle needen for dette bref, er giort paa Røllag st. Michels-dag anno ut supra.

Forestaaende at være een rigtig copie af een gammel pergaments dom testerer S. C. Glatvedt.

14. oktober 1563

Såem på Tinn

Tov Arnsteinsson, Olav Anundsson og Gunnulv Gautesson, lagrettemenn på Tinn, kunngjør at de har overvært et arveskifte mellom Helga Toresdotter og hennes stedøtre Gunhild og Ingeborg Tovsdøtre, som fikk seg overdratt såvel morsarv som farsarv og hjemmefølge. Gunhild og ektemannen Bjørn Alvsson og Ingeborg og ektemannen Nils Olavsson fikk tilsammen 2 mb i Såem (i Dal), 1 mb i Solum (i Tuddal), 1 mb i Øverbø (i Hjartdal(?), og 1 mb i Ullaren (i Atrå). Beseglet av lagrettemennene.

NRA ds (s) 14.10. 1563. Skrevet på baksida av et delvis utskapet vers på latin, med notesetting til. Tre seglremmer henger ved, det første uten segl, det midterste med rest av seglklump og det siste med avtrykk av segl med skjold i midten og rester av bokstaver rundt.

Alom manom them som thette breff see eller hørre sender vi sorne lavrette mend paa Tind Toff Anstenson, Oluff Anonsson Gonulff Gautesson, gør vitter lihg met thette vorth obene breff ath vij vare paa Sødime om vintter dagen anno domini MDLXIII oc bytthet hand pennig i melom Helge Torisdatter oc henis stebarn Gonil Toffs dotter oc met Ingebor Toffs dotter som en modder arff oc fader arff oc hemen følge, fick tha Bjørn Alfsson oc hans echte qvinde Gonnil Toffsdatter oc Nielß Olaffsson oc hans ecthe qvinde Ingeborg Toffsdatter ii markebol i Sødime oc i markebol i Solime oc i markebol i Øffvesbø, i markebol i Vlleroff, fraa Helga Torisdatter oc henis arvinger oc vnder Bjørn Alfsson oc Niles Oluffsson oc deris arvinger everdelig, oc met lutter oc lunder, fiskom, till ytter mer vidnisbyrd herom trycker vi vort inzegele for thette bref som gjort var paa Tind.

På baksida følgende påtegnelser:

No 7 Grønshjø. S. Schønings boe. Christiansands stift, Brats-berg Amt, Øvre Tellemark, Dals sogn, Ge. Archivet.

Dette brev angaaer et arveskifte i mellem Helje Thoresdatter og hendes sted-barn Gunild og Ingebor Tovs døtre, da bemelte 2de døtre, tillige med deres mænd imodtager eller tilloddes, som faders og moders arv, item i hiemme-følge eller hiemmegods 2 marke bol jord i Soeim, 1 ditto i Solem, atter 1 i Øvrebøe og endelig 1 i Ulleruf.

Brevet er skrevet, i det mindste er forretningen skeet paa Sodime eller nu Saaim i Dals Annex paa Tinn, vinterdagen 1563. I Hierdal er dette brev læst 1759.

8. november 1563

Halland i Nore

Torgrim Olavsson og Olav Simonsson i Nore (i Numedal), kunngjør at de har byttet gods med Hellik Kjetilsson. Hellik fikk hele Berget og Gravningsbrekke bortsett fra 2 kyrlag, og en brorpart i Kvernelva i Lyngdal i Flesberg. Torgrim og Olav fikk 4 markebol i Groven med ødegården Hammaren i Nore. Beseglet av Torgrim, Olav og Jakob Jespersson, prest i Rollag.

NRA ds. (s) 08.11. 1563. Hull for tre seglremmer.

Thett bekiender vy effterschreffne Torgrim Olusøn oc Oluff Simon søn y Nore sogen med thette vort breff, aff ene halffue en aff andre halffue Helleg Kittillsøn, att thy bytthe odels your the tiill samme med thy skell ord att for-neffnte Helleg skulde haffue all Berge oc Graffningsbreck ii kiørslag mindre oc en broder diel y Quern aan y Flesberge sogen y Løngdall med luttun oc lottning som tiill forneffnde iorder legat oc legat haffuer fraa forno oc nyo vtangars oc indangars fraa oft forneffnde Torgrim oc Oluff oc voris arguinger oc vndat forneffnde Helleg oc hans arguinger tiill euerdelig eggo, oc helten y Toon y liger maade y Sueyg sogen, y forneffnde prestgiel. Ther imod fick Torgrim oc Oluff iiij merkebol iorder y Groffuen, oc Hameren en ødegaar legendis y Nore sogen y Nommedall med lutte oc lottning som tiill forneffnde iardar leger oc leget haffuer fraa forno oc nyo vtangars oc innan y fraa mieg forneffnde Helleg oc mine aruinger oc vdet forneffnde Torgrims oc Oluffs aruinger tiill euerdeligt eyge, tiill sannige her her [sic!] om henger vy forneffnde Torgrim oc Oluff voren indesegell neden fore oc kierlige tiil beden-dis Jacob Jespsen sogen prest paa Rollag att henge sino indsigill her huer som saa voris ia oc handebandt som gjort var paa Halleland mondayen for Mortenmøssa anno 1563

29. mai 1564

Bakke i Lyngdal

Trond Torleivsson, lensmann på Eiker, Olav Sigurdsson, lensmann i Numedal og Gisle Bentsson, lagrettemann i Numedal, kunngjør at de var på Bakke for å skifte mellom Gudleik og Roar Simonssønner og deres brødre og måger etter foreldrene. Da fikk Bjørn Simonsson i hjemmefølge 11 skinn i Strand (i Flesberg) og i arv 7 kyrlag i

Toresby (på Modum), Dusterud og Tuko (begge i Flesberg). Et utstrøket parti i teksten kan tyde på at godset i Dusterud og Tuko er kommet inn til erstatning for en part (6 kyrlag?) i Toresby.

NRA ds (s) 29.5 1564. Tre segltreimer skåret av eldre brev, ingen segl. Jfr. 06.01. 1560, 01.06. 1580, 20.05. 1602, 20.03. 1628.

Vy ephtherscreffne Trond Tolleffsøn lendsmand paa Eeger, Oluff Siurtsøn lens-mand y Nommedall oc Gisle Bentsøn lagrettis mand y samre dall, kundgiør-endis for alle y thette wort opne breff, att wy oc flere gode mend med os war paa Backe mandagen effter trinitatis søndag 1564, dit bedne aff Gunleich oc Roar Symons søner oc deris brødre och maager ath lutte oc bytte denom faste gotz mellom bode y arff oc hemanfylgd, som denom tilfall ephther fader och moder. Jtem lut net da først Biøren Symon son y hemanfylge xj schind y Strand jtem y arff vij kiørlag y Torsersbye |nocj vj(?) kiørlag y forneffnde Toresby-| Dusterud och Tuk ku, oc der med wor forscreffne syschenne wenne-lig och welsatte bode om arff och hemanfylg, oc tackede huer andre got for god bytte: Att saa paa y sandhed hanger wy wor indzegle for thette breff.

31. mai1) 1565

Gøysdal i Atrå

Olav Anundsson, Lars "Tuer"son og Torkjell Eriksson, lagrettemenn i Tinn og Numedal, kunngjør at de var på Gøysdal i nærvær av hr. Jens Jakobsson, prest på Tinn, Gunnar Haukås, Orm Håkanes Olav "Stol"son, Gudleik Flugon i Tuddal og Torgeir Bjørtuft, lensmann på Tinn, for å skifte gods mellom Sigurd Gudleiksson på Gøysdal og søsknene hans om arv etter mor deres. De var ialt to sønner og fem døtre. Først skal hver sønn ha 2 mb og hver datter 1 mb etter moren. Så er tre døtre døde før far sin, Gudleik Gøysdal, som derfor arvet de 3 mb de hadde fått. Dette delte faren med ½ mb på hver av sønnene Sigurd og Gregar, og så ga han datter si, Gro, ½ mb i hjemmefølge. Det har så oppstått strid om 1 mb, og lagrettemennene finner at Sigurd Gudleiksson og brorsønnene Herbjørn og Hallvard Gregarssønner skal ha det fordi de ikke fikk sin fulle morsarv i penger. Videre skal Liv Gøysdal ta halv arv sammen med barna sine etter sin avdøde mann (som etter sammenhengen å dømme må være Gregar Gudleiksson), den andre halvparten skal Sigurd Gudleiksson arve på lik linje med søsknene sine, og ta ut en brorlodd.

NRA ds (p) "02.06." 1565. Merker etter tre vokssegl, som er falt av. Jfr. 07.01. 1572, 16.06. 1599, 07.10.1611, 18.11. 1611, 22.02. 1617 og 20.01. 1638, se Telemark, Øvre østfjelske sorenskriveri, Dombok II (1704-1714) fol. 119b, ting på Jørisdal i Hovin 6. juni 1707, sak om "Waalder" og "Bergen".

Wij effterschreffne Olluff Anundson, Lauriz Tuersøn och Torckel Erichsøn, lauretis mend ij Tindz dal oc Nomedals prestegield kiendis oc giør uittlig for ollum, at vij varum paa Giødzdal anden dag effter hellige torsdag aar 1565 andre gode mend huos wrindz som var her Jens Jacobsøn, prest paa Tind, Gunnar Hogos, Ormer Hoggenes, Olloff Stolsøn enn(?) Gunlick Floen ij Tuddall och Torgierd Biørntoft lensmandd ij forne. Tind at vij var tilbeden at dømme imellem Siuord Gunlicksøn aa Giødzdal oc sinum søskind om nogen arff som thennem emellem var effter sallige moder theris, thaa haffuer vij forneffnde vj mend forfunden och biøt moders guodz emellem barnum som vor vij, ii søner oc v gentor at huer søn skulle haffue effter moder sinum ij marcke boll iord oc huerre genta j marcke bol iord. Jtem haffuer ollom børn thirris fader (vid naffn) Gunlick Giødzdal ar2)ffuet 3 aff same forneffnde døtther sinum med huert en marckebol en halff aff thennom gaff hand sinum søn (vid naffn) Siuord Gunlicksøn en anden halff gaff hand Gregar Gunlicksøn der nest gaff hand sinum dather Groff Gunlicksdather -j- marckebol ij hiemgiffit oc i marcke bol effter aff ollum thirris, then haffuer vij forneffnde mend forfunden at Siuord Gunlicksøn skal haffue the med sinu brøders søner Herbiørn Gregarß oc Halduord Gregarson, fordi thj finge icke theris |theris-| fulde part effter moder sinu ij løse pendg, oc siden skulle Liff Giøsdal afftage halff arffue oc guodz med baren sinun effter sinum salig affgangne hosbund then anden halffue3) part skulle forneffnde Siuord Gunlicksøn gange lige ij arffue med søskin sin effter sinum sallige fader oc vd tage en broder part som(?) hannem kand lofflig til falle. Til vinsbør oc sandinge her om træcker vij vorum enzegd neden paa tha breff gjort oc giffuet som forneffnd er etc.

1) I avskriften hensatt til 2 (el. 4?) juni, men helgetorsdag er Kristi himmel-fartsdag, som i 1565 falt på 31. mai

2) Bokstaven skrevet til over linja.

3) Skrevet til over linja.

16. november 1567

Haugestad i Hof

Hr. Jens Andersson på Gurrik, Gudleik Torkjelsson Vike og Erling Mattisson, leg-rettemenn i Hoff, kunngjør at de for 24 år siden var på Haugestad stevnestue i nær-vær av daværende lensherre over Tønsberg len Erik Ugerup

og lensmann Koll Våle. Da ledet Tore Asbjørnsson fram to pålitelige gamle menn, Reidulv Amunds-son på Løken i Hillestad og Hallvard Bringaker fra Botne og ba dem for Guds og rettferdighetens skyld nevne opp hvor mye gods hans bestefar Mattis Hallvards-son hadde eid, både som odelsgods og giftinggods. De hadde da svart at Mattis eide 18 øresbol odelsgods i Tveiten i Kommnes i Sandsvær, og som giftinggods eide han ½ (skip)pund i Bakke i Hillestad og en søsterpart i Li søndre i Botne, og med den tredje og siste kona fikk han 5 markebol i begge Skinnes-gårdene i Kom-nes i Sandsvær. Tore ba dem så oppgi hvem som hadde solgt dette ut av slekta hans, og de sa at det var farbrødrene hans, Stov, Anund og Gunnar Mattissønner, som hadde gjort det, og faren hans hadde ingenting fått trass i at han var sam-fedrende bror. Reidulv og Hallvard avla så ed på det de hadde vitnet; de husket godt 80 år tilbake, og kunne gi Tore flere bevis om det trengtes. Beseglet av utsteder-ne. NRA ds (p) 16.11. 1567 (med vedlagt vidisse (s) 02.03. 1597). Hull i papiret langsmed øvre brett. Hull etter fire seglremmer under, ingen segl, men tre beseg-linger under selve brevet der en og annen bokstav kan leses. Jfr. 17.02. 1561, 03.10. 1562, 02.02. 1570, 07.01. 1571, 09.02. 1572, 06.05. 1572, 06.10. 1572, 09.02. 1573, 11.02. 1573, 08.03. 1575, 06.04. 1575, 1576, 08.03. 1578, 04.10. 1578, 12.03. 1580, 14.03. 1586, 04.05. 1594, 02.03. 1597 og 27.06 1598.

DIB nr 59. Omslaget har påskrift: "Fra Dyre Isaksen Biertnes i Sandsverv 1853".

Alle mend som thette breff see eller høre leße helßer wÿ effterschreffne her Jens Anderßenn paa Gurick, Gulleck Torkilßenn Wÿge, Elling Mattißen sorne lag rettis mend wdi Hoff sognn kiendis wÿ for alle met thette wort obne breff att wÿ ware paa Houvstad steffne stoffue fyre och tyffue aar sydenn erlig och wellbyrdig mand Erik Wgerup offuerwerindis tha same tyd som Thons-berig lenn haffde wdi befaling, och Kooll Wahl[en] kongens lehnsmand och [offuer]uerindis same tyd, tha fra[m] lede Torer Asbiørnßen t[ho skelli]ge gamble wittne som war Reull Amundßen paa Løgenn wdi Hÿllestad sogenn och Haluord Bring agger wdi Bottne sogenn, tha ad spurde forneffnde Torer Reull och Haluor ad for itt hellt lagrett, och bad thennum for Guds schÿld och rettferd dighed schÿld att the wÿlle bestaa och fram sige paa teris rette sandhed som the wiste emellum Gud och thenum, och inthet dölle thet for dannemend huor mögitt gottz som hans guode fatter Mattißen Haluorßen otte bode thet som war hans rette odall, och thed som hand haffde fott med gifftingh. Tha suarid forneffnde Reull och Haluord, att thÿnn godefader Mat[tißen] Haluorßen otte først attenn øris boll ÿ bygde och vbygde wdi Thuedtenn ÿ Sandsuord wdi Kopmanneß sogenn, som er hans rette sande oodall som trÿnde fegger otte huer effter anden, som var først Matts Haluorßen, Haluor Helließen, och Hellj som war gamble guod faderen, med giffting gozztttitt er tthette, -j- pd. rennte wdj Backe ÿ Hÿlleste sogenn, och en søster part wdj søndre Lÿd ÿ Bottne sogenn, och met then thridie och seniste giffting iiii mkboll wdi bodde Schÿnnes gaardenn wdi Sandswerff och ÿ Kopmandness sogen, och adspurde Tore forneffnde Reull och Haluor om thed war thenum witterliggt huem som thtete gottz bort solde och forko[m] for hanem, tha [-ad-] suarid trod neffde mend Reull och Hauor thet g[iorde] the thine farbrøder som war Sto, Anund och Gunner Mattißen sønner, och faderen thinn fÿnnge inthet som och war sam fedde broder [och schÿlgetten1) met thenum, thiße her ad som schreff[uiitt staar2) (s 2)uitt staar bemelde Reull Amundßen och Haluor Brÿngagger och paa bog sore med fullenn eeÿde staff som lofmanden them fÿrÿ ladgde, och huer aff thenom mÿntthis well fyre sÿns tyffue aar tÿll bagge ÿgenn, och for Tore forneffnde wel flere proff om behoff giøres, tÿll ÿdermere wittnißbyrd att saa wdj sandhed er trøcker wÿ woris ÿndzegler neden paa thette wort obne breff schreffuitt wdj Hoff sogn then 16 [n]ouembris anno dmj 1567, ved wortt jnzegler.

1) Tilføyd under linja

2) Fra [nederst på s 1 (som overgang til s 2)

15. juni 1569

Bratsberg

Peter Nilsson, Kongens og hr. Peter Skrams ridefogd i Telemark, stevner Olav Helleberg i Gransherad til å møte for 12 lagrettemenn i Vinje for å bli forlikt med Hallvard Kostveit i Vinje om 8 mark gull som han skylder ham. Blir de ikke forlikt, stevnes Olav til å møte Hallvard i Skien for lagmann og gode menn der. NRA avskrift. jno. 86/1913. Original på papir, med påtrykt segl.

Jeg Peter Niellsenn, kongelig maÿ. och erlliig velbyrdig mand och strenge rydder her Peders Schrams rÿfogett ÿ Thellemarcken hellsennd theg Olloff Hellebere ÿ Grandz herett med gud, wÿde mott thu att Haluor Kosthued ÿ Wennÿ sogenn haffuer berett for meg om nogenn tilltalle som hand haffuer till theg1) for otte marck guld som thu hanom plictig er och thu icke betalle will tha epther thenn beffaling jeg haffuer aff kong. maÿ. och mÿnn herre och hosbond steffuener jeg theg forskreffne Olloff Hellebre att møde først wdy rette for xii dannemend wdy Wennÿ sogenn [att berttymis afften2) och ther som ÿ icke ther foriigis kand tha steffuener jeg theg forskreffne Olloff Hellebre att møde forskreffne Halluord Kosthued wdy Skiedden thenn forste søgenn for sancthe morthinnj nu først kommend for laugenn och laumand och guode mennd som ther tha forsambled worder ladend thett jnnngennlunnde wnnder kosthold och kongelig maÿestadz steffuene marck giffuitt paa

Bratzbiereg thenn 15 dag Junij ao. 1569. Wnnder mitt signett:

1) Tilskrevet over linja.

2) Fra [tilskrevet over linja. I margen har NRAs avskriver notert om innskuddet: "Bertelsmesse? Tilskr. over linjen m. anden haand, kan altsaa være en senere tilføielse. Brøttymesse: 11. jan."

1569

Uten sted

Trond Tollefsson, lensmann på Eiker, og Gunnar Torsteinsson, Asle Eigilsson, Gudleik Simonsson, Nils Nilsson og Hellik Kjetilsson, lagrettemenn på Eiker og Numedal, kunngjør at de etter ønske fra Audun Sevattsson og Kjetil Helliksson hadde gått opp og sett over delet mellom Stemning og Grøslie (i Flesberg). Tjostolv Gunnulvsson, lensmann i Numedal, tok opp vitneprov av to gamle menn, Kjetil Amundsson og Nils Gunnulvsson på at de hadde hørt av sine foreldre og av Helliks far at delet gikk fra Flåterudbekken og sørøst etter myra mellom Grøslie og Stemning, stein etter stein østover til Fossbrekke og derfra østover langsmed Grønbuelva til den kom sammen med (Lyngdals)elva. Turid Hallesdotter vitner at på den tid hun leide Grøslie lå setrene Kronlia og Hageset til Grøslie. Lagretten dømmer at delet skal gå slik det før har gått.

NRA ds (s) 1569. 6 seglremmer med 2 segl henger ved. På baksida påtegning om at brevet er lagt fram på Kronset i 1666, på Flåterud 03.08. 1716 og på et uleselig sted i 1719.

Wy effterschreffne mendt Trundt Ttolleffsen lensmandy paa Eger, Gunder Ttostensen, Asle Eeyelsen, Gunlyeck Symensen, Nyels Nyelssen, Helleg Kedellsen, suorne laugrettis mendt oaa Eger oc Nomedall anno domini 1569, at wy flere dannemendt mendt medt oss wore laugliige tylkraffde aff Auden Syuattsen oaa andre halluo Kedell Hellugsen tyll att gaa oc see delle mellom Steffning och Gryttlydt, och Kyøstoll Gunullsen lensmandt y Nomedall ttog ij skylliige proff som saa heder Kedell Amundsen och Nyels Gunnulsen och paa bog suor medt fulle eedstadt och haugde saa y herming, oc ere vy ij gamble mender er oss granneligt wytterliig att wy hørde aff wort foreldre oc wy oc hørde att Hellugs fader haugde ett breff om sanne deele saa lydendis att y fra Flatterud becken oc sydost effter myren och op mellom Gryttelydt och Steffning oc staar der sten y fra sten oc ost tyll Foos brecke oc det fra øst y Grunebodt eluen som ellan komer y hop wyttet oc Tyryt Haldesdotter att den tiidt hun leygde Gryttelydt da laa y setter tyll saa heder Krunneseter og Hagge-setter oc wor dett wor fulle dom att sanne delle skulle were wytt mact, att saa y sandhedt er henger wy wore jnsegle neden fore thette breff som giort wore aar, daag som fore seeger.

Bakpå:

Anno 1666 dennd 24 september varre d. udj reete paa Cronseett. Hans Jennssen.

Lagt i rette paa Flaatterud 3 aug. 1716

[.....] 1719 [.....]

27. mars 1570

Gardås i Svene, Flesberg

Gudleik Simonsson og Hellik Kjetilsson, lagrettemenn i Numedal, kunngjør at de overvar en handel mellom Kjetil Anundsson og brorsønnen hans, Tjostolv Olavs-son. Kjetil solgte Olav 8 kyrlag i Gjerde søndre (i Lyngdal i Flesberg), som var halvparten av det gods som Kjetil hadde arvet etter broren sin, Asle Anundsson. Tjostolv betalte med et sengeklede verd 3 kyrlag, og ei 3-lodds og ei 2 ½-lodds sølvskje, kølnsk vekt. Beseglet av Kjetil og utstederne.

NRA ds (s) 27.03. 1570. To seglremmer henger ved, merke etter den 3. DIB nr 61

Ollum mann them som thette breff siaa eller høre sender Gulleck Symmud-sønn, Helleck Kittillssøn suorne lagrettis mendt y Nummedall quedio Gud oc syne, kundort gerande met thette vaart opne breff, att wy anno dominj 1570 anden dag paaske waare paa Gaardaass som ligger y Suenems sockn y Nummedall, hørde paa ja och saage handerband theris aff eyne halffue Kittill Anundson, aff andre halno Køstel Olaffsøn met the skillordtt atht forneffnde Kittill Anundson selde forneffnde Kiøstøllff Olaffsøn brodessønn syn viij kyrlag y sudgarden y Gierde som vaar hallff parten aff thet godz som Kittill forneffnde haffde erffdt ephther synn broder Asle Anundson met lutit oc lyndum fiske oc alle weydesta, fra seg oc synom arffuingom opendis forneffnde Køstell oc hans arffuinge till euerdilige eye, bestoed oc forneffnde Kittill y samme handerband atht haffue pobaaret fyrste pennig og øffste oc alle the thet y koup therat kom som vaar først i sengerklæde gaat om iij kyrlag, jtem enn iij kollinsk lott ske, item enn ii-j- kollindsk lodt ske saa att hannem rett att nøgdis oc thet met vaare ehrvenner oc rett saatte thill ytthermere vissenn oc betre foruaring henger forneffnde Kittill sytt indzegele met

vaare neden vnder thet vaart opne breff giort paa Gardaas aar oc dag som fyry seger.

16. juni 1571

Skien

Hans Jakobsson, lagmann i Skien, kunngjør at i nærvær av fogd over Bratsberg Lars Petersson, borgermester og råd samme sted, kom Gregar Mæland for retten med tiltale mot Erling Gvam for et markebol i Skeie (i Hjørtal). Gregar hevdet å ha tilpantet seg det for 4 rd fra Torgeir Steinarsson dengang han var i sin velmakt. Erling fortalte at han for noen år siden hadde gjort jordebytte med Steinar Torgeirsson, Torgeirs far, men at han siden hadde følt seg forfordelt. Etter at Torgeir var blitt voksen hadde Steinar gitt ham det omtvistede markebolet, og Torgeir hadde gitt det videre til Erling med farens vilje og samtykke for at et skifte skulle stå ved makt. Dette la Erling fram brev på. Etter at Torgeir nå var død hadde mågen hans, Olav Lidvardsson, samtykket i overføringen. Gregar la på sin side fram brev på at Torgeir skulle ha pantsatt ham gården, men retten fant at brevet ikke var fullgodt, og dømte at Erling skulle ha gårdparten til bedre bevis eventuelt kunne skaffes.

NRA-KA, innlånt ved Tov Reisjaa. Original (p) på Nord To, Hjørtal. Jfr 25.04. 1588, 02.09. 1591, 22.07. 1596, 30.11.1597 og 23.02. 1600.

Ollum Monnum them som thette breff sia eller hører sender Hans Jacopsønn lagmandt i Skiedenn quedo Gudtz och sine, kunnicht gørende, att thenn første søgne for sanctj Botolffe dag anno 1571 her paa raaddstuenn i Schiedenn offuer uerendis Lauris Pedersønn fogett paa Bratzberg, borgemesther och raadt her samestedt, kom i retthe, Gregard Melumm och tiill talede Elling Huam for i markeboll j Skie, som Gregard sagde att haffue tiill seg pannted aff Torger Stenerß, tha Torger vor vdj sinn vel macht, for iiij daller, ther tiill suarede Elling at hand nogle aar siidenn forledenn haffde giort jorde byte mett Stener Torgersønn, forneffnde Torgors |-...?-| fader, och ephther tÿ att Elling kiennde seg vdj same jordebÿtte att vore misholdenn, tha sidenn at Torger kom till mandtz, gaff Stener sin sønn Torger forneffnde markeboll och same markeboll gaff Torger Elling i aabøte paa thet att skiptet skulle staa och bliffue viidt macht, och vore thet faderens vilie och samtøcke huilchet Elling her vdj retthe beuiste med breff och segell, och nu ephther Torgers død haffuer hanns maag, Oluff Leduorsenn samtycht och stadfestett forneffnde Elling same markeboll, tha framblagde Gregard et breff at Torger skulle haffue panset hanom same gaardt dog |-bliffr-| breffuet icke nøgachige. Ther paa bleff sagt at forneffnde Elling skall frellseligenn nyde forneffnde Skie j markeboll, ephther hanns breffs lÿdelse till at saa lenge thet bliffuer hannom loughle aff vundenn. At saa ÿ sandhed er trøcker eig mit singnet her nedenn for datum vt supra.

Hans Jacopsen

7. januar 1572

Atrå på Tinn

Vebrand Gudleiksson på Gøysdal kunngjør at han med samtykke av kona si har solgt Gudleik Gulbrandsson på Vasstveit i Hovin 2 mb i nevnte Vasstveit, 3 "netlag" i "Noer" (Mår?), og så mye som kona eide i Grønli, for 17 rd og ei ku i overgave. Alt dette var konas arvegods. Beseglet av sognepresten hr. Jens, Orm Håkanes og Asle Hallvardsson på Ullaren.

Etter kopi mottatt fra Ranveig Bakke, Tinn, orig. på skinn. Jfr. NRA ds av s.d, innlånt ved sorenskr. Fliflet, Øv. Telemark Østfj., No 443/1903. Spor etter tre seglremmer. Jfr. 31.05. 1565, 16.06. 1599, 07.11.1611, 18.11. 1611, 22.02. 1617 og 20.01. 1638, se Telemark, Øvre østfjelske sorenskriveri, Tingbok 1673 (nr 8) fol 58b, ting på Vasstveit i Hovin 15.10. 1673, og do. Dombok II (1704-1714) fol. 119b, ting på Jørisdal i Hovin 6. juni 1707, sak om "Waalder" og "Bergen".

Thet bekÿndes ieg Veybrand Gunlichß aa Giødzdal ij thette mit obne breff att ieg med ia och haandband mine, oc kona mine, hafuer selt Gunlick Gulbrandß som boer aa Vatztued ij Houinbøgd ii marcke bol ij Vatztued forneffnde oc iii netlag ij Noer dislig saa møgit som kona mÿn atte ij Grønlie for xvij dr, oc en kou ij offuergaffue, oc var thet forneffnde mÿn kone arff, oc skal forneffnde Gunlick Gulbrandß thett forneffnde guodz haffue vnder seg oc sine arffuing, fraa mig oc mine arffuing med alt luthen oc lunum, fiskum oc foulum och alt vide sted frelst och hiemholt for huer man och kindis ieg at haffue opborit meste penng och minste som ij vort kob kom. At saa er ij ret sandhed som for er sagd tilbedis voriz sogne prest her Jens, Orum Haggenes och Asle Halduorß aa Ullaren besegle thette breff huilchet giort var aa Tÿndt anden dag effter Chanudj Ao. 1572.

Under med senere hånd: Brev paa ii markebol

23. februar 1572

Tråen i Rollag

Nils Tordssønn, Olav Tollakssønn og Nirid Reidarssønn, lagrettesmenn i Numedal, kunngjør at Tjostølf Gunnulfssønn og hustru Ingeleiv Narvesdatter bytter bort sin odelsgard Kleiverud, til Tord Anderssønn og hustru Ingeborg Hallvardsdatter, mot at Tjostølf får søndre Tråen, som var Tord og hustrus odelsgard. ødegårder følger på begge sider. Brevet er skrevet på Tråen den 15 mai samme år. På baksida påskrift om at brevet er lagt fram på Tråen ting 14.02. 1660.

NRA-KA Olav Traaen 23.02. 1572. Hull etter tre seglremmer.

Ollum mandhum theim som dette breff see heller hora s(ende) vy epherschreffne Nils Tordsßen Oluff Tollicksßen och Nerijdh Redhersßen suorne logrettis menn y Nummedall y Rothlag sogen quedia gud och sino, kunuckgiørendis att med vorum a Traadunde then 23 dag feb: anno (15)72. Hørdum och saagum handerbandt theris, aff eno halffuo Kiøstølf Gumulffzen en aff andro halffuo Tordh Andersßen giørde odals bytthe tilsamen, y saa maade att Kiøstoll *forneffnde* fick en gaardh aff Tordh, vid naffn synder Traade som er *forneffnde* Tordz rette odall baade for gudh oc mandh, oc naagre ødegaaarde som der tilligendis haffuer verft aff fono oc nio och dette bytte er skett med sin quindis Ingebør Holuordtz daathers iaa och handerbandt: Saa haffuer daa *forneffnde* Tordh affhenth Køstølf gotzith frelsth och hemholtt oc vackierlausth for huer mandhe føøder och vfødder som der paa kand kiere till domme diigj med alle luther oc lunde oc alle greidesteder som ligger oc ligith hafuer aff forne oc nio inden gaarz och oc vden: fraa seg oc sine arffuinger under *forneffnde* Kiøstølf och jans arffuinger till euig tiidh. Der imodh gaff Kiøstoll *forneffnde* Tord Andersßen sith frelsøe od[all] vid naff Kleffuerudt ligendis och y Rothlag sogen, som ligger oc en ødegaar ther under, dette bytte er icke heller skiett vden sin quindis Engeleff Narffuitzdaathers samtycke: Men Kiøstell haffuer affhendt Tord gotzit frelsth oc hemholtt oc vackierlausth for fødder och vfføder y lige maade som breffuitt føre siger vden gaartz oc inden, med fiske, føgee oc all gredestheder som der tilligger oc ligit haffuer aff forno oc nio, fraa seg oc sine arffuinger vnder *forneffnte* Tord oc hans arffuinnger tiill euige tiidh, amen. Att saa er oc findis y sangingen som forskreffuet star, oc vbrødelig hollis skall, henger vy vare jndsegler neden vnder dette vort obne breff, som giortt vaar paa Rothlag den 15 dag maij aar vt supra

På baksiden:

Breff for Sunder Tradue. Werit udj rette paa Traan almindelige tinng udj Rollaug sogn dendt 14 febru 1660 bekieunder

6. mai 1572

Tønsberg

Peder Fris, lagmann i Tønsberg, Peder Trulsson, borgermester, Jacob Larsson, Jørgen Madsson, Jacob Grisko, Jon Kristensson, Tor Ulvsø, Peder gullsmed og Knut Olavsson, rådmenn og lagrettemenn samme sted, samt byfogd Torgeir Nilsson, kunngjør at Tore Asbjørnsson møtte for dem med en stevning mot Olav Torsson, dit rettssaken dem imellom om Evju i Efteløt i Sandsvør var blitt vist. Olav møtte ikke, heller ingen av hans medarvinger, mens Tore la fram brev og førte vitner, og forlangte dom i saken, da den hadde versert helt fra hans fars tid. Retten dømte at Tore skulle ha hele Evju vestre, den ene halvpart gratis, den andre etter seks manns takst, da det var hans odelsods. Det var Gudrun Eilevsdotter og hennes slektninger som hadde eiet gården, og hun giftet seg med en som het Besse og fikk to barn med ham. Så døde hun, mens Besse byttet til seg partene i Evju ved hjelp av hennes arverett. Han giftet seg igjen med ei som het Aslaug og fikk sønnen Tor med henns, og han var far til Olav Torsson. Tor tok over Evju, mens Ragnhild Bessesdotters etterkommere som rette arvinger ikke fikk noe.

NRA ds (s) 06.05. 1572. Hull etter 10 seglremmer i kanten nederst. Vannskadd og tildels vanskelig lesbar. Bak påskrift om at brevet er lagt fram på Evju 18. april (15)94 for seks lagrettemenn i nærvær av lensmannen.

Jfr. 17.02. 1561, 03.10. 1562, 16.11. 1567, 02.02. 1570, 07.01. 1571, 09.02. 1572, 06.10. 1572, 09.02. 1573, 11.02. 1573, 08.03. 1575, 06.04. 1575, 1576, 08.03. 1578, 04.10. 1578, 12.03. 1580, 14.03. 1586, 04.05. 1594, 02.03. 1597 og 27.06 1598.

Tidligere publisert i Sigurd Kolsrud: Niels Stub etter lagtingsbøker frå Oslo 1572-1580". Oslo 1957 (Det Norske Videnskaps-akademi i Oslo) s 115-116.

Vÿ epherschreffne Peder Fris, laugmannd vdij Tunsberg, Peder Trulßson borgemester, Jachop Laßen, Jørgenn Mattzenn, Jachop Grisko, Joen Chrest-enßen, Tor Wlffzø, Peder Guldsmidt, Knud Olloffzenn, radmend och lagretthis mend ther sammestedz, och Tøger Nielßøn, kongligh mattz. biifoged vdÿ forschreffde Tunsberg kienndis for alle met thete worth opne breff atth aar mdlxxij thenn annden søgne ephther helge kors dag paa maalstoge vdj for-schreffne Tunsberg kom vdij retthe Tore Asbiørnssnn esked och kraffde vdij retthe Olloff Tordßen ephth r som thij her aff Tunsberg raadstoge wore hiidt dømndt tiill same tiid met ald theriis breffue och beuissning som thij paa baade siider hafde paa westre Effuie ligendis vdij Sandsuerss och y Eptheløth sogenn, och jche forschreffne Olloff møtte eller nogenn hans medarffuinger eller thiære ombods mend, ennd forschreffne Torer beclaged siig høgliige att baade hand och hans fader vdj langsomeliig tiid haffde talled paa forneffnde gaard och jcke kunde niide retthe offuer thenom, men haffde forskodt siig thenn einne tiid ephther thenn anndenn, huilched hand noksom beuiste baade met breff och segell tiisliigeste met leffuende wiitthne, och ennd nu for Guds och retferdiigheds skøld begierid att hanom motthe wede faris huis laug och retth wor och tiill met fremlagde gode beskiellige breffue liudende forschreffne Effuie adt wer hans retthe och sande odall och Olloffs fader adt were jnnd komedt met gifting och siidenn siin godtz som wold taged och heffdethe hans moders forschreffne gaaard wdij fran fordj forschreffne Tores fader wor en fattiig blind mand atth noch huilched klarliigen noch beuisthes, tha paa for-schreffne Torer jcke skulle klage siig retthsløs bleff thet saa for retthe affzaft adt forschreffne Torer skall wiighe tiill forneffnde westre Effuie helthenn penge løsth och thenn andre halffue partt ephther vi mendz wordning ephther thij thet findis hans retthe odall adt were vdij saa maade atth Gurun Elleffs dotter otthe ald Effuie met sine slectting, saa fick hun ennd mand hed Beße och aatthe ij barn met hannom, saa døde forneffnde Gurun, end Beße biithe |-bitthe-| och kjøpthe tiill sig huis partther som forneffnde Gurun aatte jcke vdij forneffnde Effuie och gaff hinder gottz ther vdij, ther ephther giifte for-neffnde Beße siig och fick enn quinde hed Asleu, met hinder aflede hand enn sønn hed Tord som wor forneffnde Olloffs fader, thennd Tord beholt ald Effuie, Ragniild Beßis datter fich jntthet ephther sin moder forschreffne Gurun [eller fader1) huerchenn løsthe eller faste, thij skald forschreffne Olloff och hans met arffuinger giiffue forneffnde Thorer huis som forneffnde thieris fad r haffuer brugt och opbored aff t[.] vdenn saa er atth andett sandere kannnd findist baade vdij met løsth och fast, tiill windisbørd vnnder woris singnetther

Bakpå med annen hånd: Lest paa Effuie steffne stue then 18 aprilis anno 94 for sex laugrettismend och Stengij lensmand offuerwerendis.

1) Fra [tilskrevet over linja

25. mai 1572

Ljøterud i Hedenstad

Sigurd Asbjørnsson og Kjetil Hallvardsson, lagrettemenn i Sandsvør, kunngjør at de og andre gode menn var på Ljøterud i Sandsvør og så at Nils Frikksson stadfestet overfor Knut Jonsson den handelen Nils' far hadde gjort med Knuts far Jon Tordsson om 4 lispd. i Ljøterud og en part i Lindås. Knut ga Nils full betal-ing, og ei 16 marks gryte og ei trelodds skje for samtykket og i odelsløsning.

NRA ds. (s) 25.05. 1572. Tre segl på bretten, alle nokså tydelige. Jfr. 31.05. 1577, 02.04. 1608, 09.03. 1615, 25.09. 1618, 20.01. 1620, 16.06. 1646, 03.11. 1654 og 20.09. 1680.

Ollu mand then ssom thtte breff ssee eller høre ssender Ssýgurd Æsbiørnssen och Kýttili Haluordß lagretter mend ý Ssannssuer quedio Guds oc ssýne, konijct giørende ad wij oc fflere gode men met oss war paa Liotterud ý fforneffnde Ssannssuer om pynnzdag 1572. Soge wii och hörde paa ett ja och handband Knudh Jonnß aff enn halua en aff andre halua Nýlss Ffrýggß met ssaa ffor ord at Nýlss Ffrýggß tiill stod och ssam ttýctte Knudtt Jonnssøn thet kiöp som Nýlssýs fader ssolde Knudz ffader wed naffn Jonn Tordß som er 4 lýeespd. rhentte ý forneffnde Liotterud oc en anpartt ý Lýnaassenn ý ffra fforneffnde Nýlss och hanns arffuigr och wnder fforneffnde Knud Jonnß oc hanns arfuyngr tiill euindelýg eýge wdenn alss affredz kunde oc forneffnde Nýlss ý ssambe handband ad ther er ffyrd gieffuitt miinste penning oc meste som ý koup theýre kom och end ga gaff fforneffnde Knud hanom forneffnde Nýlss en xvj mk gryde och en iij lod skeyd ý hanns ja giffue och odalls lóssen ssanýngenn her om trycke wij wor indssýgle nedenn ffor thette breff ssom giort war dag oc aar ssom ffor ssýger.

6. oktober 1572

Efteløt stevnestue

Sigurd Bjørnsson, Alv Landsverk, Kjetil Mork og Knut Ljøterud, lagrettemenn i Sandsvær, kunngjør at de var på Efteløt stevnestue da lensmann Knut Jarnes førte fram fire vitner, Elling Li, Nils Sending, Gunhild Omholt og Engebret Meskestad, som avla ed på at Myklevann, to Krok vann og tre Vele vann, som ligger i Heden-stad sogn, tilhørte foreldrene og besteforeldrene til Ingeborg Trondsdatter, kona til Tore Asbjørnsson. Ingeborgs forfedre hadde gitt 2 pund ørret til Efteløt preste-bol årlig fra de tre Vele vannene. Sognepresten i Sandsvær var til stede under vitneprovene. Beseglet av utstederne.

NRA ds (s) 6.10. 1572. Påskrift på omslaget at brevet er falskt. Hull til fire seglremmer under, 1. og 4. seglrem henger ved, skåret av et eldre brev. Jfr. 17.02. 1561, 03.10. 1562, 16.11. 1567, 02.02. 1570, 07.01. 1571, 09.02. 1572, 06.05. 1572, 09.02. 1573, 11.02. 1573, 08.03. 1575, 06.04. 1575, 1576, 08.03. 1578, 04.10. 1578, 12.03. 1580, 14.03. 1586, 04.05. 1594, 02.03. 1597 og 27.06 1598.

Ollom mon the´ som thz breff ser eller høre sender Sigor Biønsen, Alff Lanzverk, Ketill Mork, Knut Liøteru[e] some logretsmen a Sandsverff q.G. och sine, [kun]gorande at mer vor a Eptløt steffne stuge oc anden god mend met os, kor herdom met thet oc sago kngl. lensmand Knut Garnes ffram lede iiij skelige manne vitni er sua hete Ellin Lid, Nils Sending, Gonel Omolt og Engebret mes Meskesta er a bok suor med ffulan eedstaff oc voro saa ffløt aa at herming sino Mohlevatnet item ii Krogevatn oc iii Verlevaten liger a Heder setz ego oc skoug oc var Tore Asbionsøn kone Ingebor Tronsdt gamle fforedres oc ffy[r]ffeder sande odel oc goffuo henis Ingbor fforssa drn. oc ffor-elder ii pannd oure til Epteløt presam. a tem iii Verlle vatne a huarre are oc liger a Epleløyte sokn a Sandzverffe, var hiaverrande soknepresten a Sansver tha tesso vitne tackin oc soren var, thil sanding herom hengio met okar in segle trøkte ffyr thete breff er giort var dage oc are som epter segit anno dmi. mdlxxii st. Bergit eptan.

20. oktober 1572

Knive på Eiker

Torgeir Olavsson på Hoen på Eiker kunngjør at han med samtykke av kona si, Rønnaug Aslaksdatter, har byttet jord med Tord Nilsson på Frøvoll i Eggedal og hans kone Ingeborg Steinarsdatter. Torgeir ga fra seg nedre Knive i Haugs sogn på Eiker, av en fjerding ett pund korn i landskyld, som han hadde i pant fra Eilef Andersson for 90 rd 1 ort, og med Eilifs samtykke. Tord ga fra seg nordre Gren av ett pund korn i landskyld, og halve underbruket øde Gren av 3 kalveskinn i land-skyld, begge i Holmen (Sigdal) prestegjeld. Tord fikk i tillegg 10 rd i odels-løsning. Beseglet av Amund Petersson, Gunnar Torgeirsson, Eilef Andersson og Kristoffer Eriksson.

NRA ds (p) 20.10. 1572. Spor etter fem seglremmer. Jfr. 20.10. 1572, 17.06. 1573, 20.09. 1594, 09.03. 1599, ca 1600, 20.09. 1602, 10.02. 1611, 04.02. 1622, før 14.06. 1622.

Bekenneß jeg Torger Ouluffsønn, boendis paa Honn aa Ekeer mett thette mitt opene breff atth jeg metth mýnn quindis Ronnug Aslags daatter jaa och samtücke haffuer giortt itht wennligott jorde bitte metth erlig och wellfor numstige mandt Tordt Nielsonn boendj paa Frøe ualdt ý Eggedall som holles schall ock bliffue tiill euige tidt udj saa maade atth hanndt fick aff mig einn gaardt vedt naffnn Kniffue denn nedre garden som rentter arllige einn fierdung ock itht pundt kornn ligendj y forneffndj gardt ý Hougs sogenn som ieg haffde ý panntt aff erilig och wellfor numstige manndt Elleff Anderssonn for lxxxx daller och einn ortsticke och haffuer jeg aff hendt forneffndj gardt met Elleff Andersønn iaa och samtucke och vnder for nede Tordt Niilssonn och hans quinde Jngebor Stennerss datter och deris aruigr tiill euerdelige eger metth schow och marck fishe och fogle som der tiill

liigetth haffuer aff aroellse tÿdt der y modt gifuer hannom migh einn gardt ved naffen Green denn nordre gaardt som rennther aarligenn itt punndt kornn och halff partenn y øder Green som liger vnder denn same gardt rentter arligh iij klalff skinndt ligendj forneffndj gardt y Holmene prestegieldt Dÿsligeste haffuer jeg gyffueth forneffndj Tordt x daller y odelffs løfsen. Till jdermere wittznes bÿrdt och bedre foruaring tyll bedder jeg diÿse erlige menndt wedt naffn Amundt Pedersenn, Gudnr Torgerßenn, Elleff Ander sonn och Christoffer Eriksonn atth henge sÿnne jnsigle met medt neddenn for tettge metth opne breff som hos war hørde och sage wortt hander bandt. Schreffueth paa Kniffue denn 20 dag ochtobris anno 1572.

20. oktober 1572

Knive på Eiker

Tord Nilsson på Frøvoll i Eggedal kunngjør at han med samtykke av kona si har byttet jord med Torgeir Olavsson på Hoen på Eiker og kona hans, Rønnaug Aslaksdotter. Torgeir fikk nordre Gren av ett pund korn i landskyld, og halve underbruket øde Gren av 3 kalveskinn i landskyld. Tord fikk nedre Knive av en fjerding og ett pund landskyld, og 10 rd i odelsløsning. Beseglet av Amund Petersson, Gunnar Torgeirsson, Eilef Andersson og Kristoffer Eriksson.

NRA-KA avskrifter, 20.10. 1572. Innlånt 08.06. 1955 fra Drammens Museum. Original på skinn Huller til 5 seglremmer i bretten. Jfr. 20.10. 1572, 17.06. 1573, 20.09. 1594, 09.03. 1599, ca 1600, 20.09. 1602, 10.02. 1611, 04.02. 1622, før 14.06. 1622.

Bekenness jeg Toll Niillsßønn boendis paa Frøe wald y Egge dall mytth opne breff att jeg met mynn quindes jaa och samtliche haffuer giortt itt wenligtt jorde bÿtte medt erlig och wellforstandige mandt Torger Olluffssønn boendj paa Hoenn aa Ecker som skall holles och bliffue tiill euige tiidt vdj saa maade atth hanndt fick aff mig ein gardt wedt naffnn Greenn denn nordre gardenn renther arligen j pundt kornn och halff partenn j och odde Greenn som liger vnder denn same gaardt reter arlige iij kalff skiind der y modt haffur forneff-de Torger Olluffsenn giffuett mig einn gardt wedt naffnn Kniffue denn nedre gardenn rentther arlige en fierdig och itt pundt kornn ty affhiender jeg forneffnde Greenn och odde Grenn fra mig och mynn quinde och waare arffuinge och vnder forneffnde Torger och hanns quinde Ronnug Aslags daatter och deris arffuinge tiill euerdelig egerdom medt skou och marck och alle sinn retthe tiilligelse som ligeett haffuer aff arellss tiidt och haffuer forneffnde Torger Ollufsonn giffuett mig x daller y ouduellffs løssenn. Tyll jddermerre widnes biirth och bedre foruaring tiill beder jeg desse erlige manndt wedt naffn Amundt Pedersønn, Guner Torgersønn, Elleff Andersenn och Christoffer Triicksonn1) atth henge deris jnsigle medt mytth nedenn for tetthe mitth opne breff som hoss war hørdd och sage wortht hander bande. Schriffuett paa Kniffue denn 20 dag ochtobris anno 1572.

1) Skal vel være "Erücksonn", kfr. NRA ds. 20.10. 1572.

9. februar 1573

Evju i Sandsvær

Karl Kjetilsson, Olav Hallvardsson og P(eder?) Karlsson, lagrettemenn i Sandsvær og Ramnes kunngjør at de var på Evju i Sandsvær og overvar en handel og innløs- ing av gods i Evju. Tore Asbjørnsson og Olav Arensson på vegne av kona si, Karen Torsdotter, inngikk forlik med grunnlag i den lagmannsdom som var falt i Tønsberg. Den gikk ut på at Tore var rett odelsmann til Evju og skulle ha den ene halvparten gratis og løse inn den andre til halv pris etter gode menns takst: Karen skulle ha 2 ½ rd , og Tore ga Olav ei tre lodds sølvskje og 5 rd av god vilje etter at han nå hadde løst inn odelsgodset sitt, som var kommet fra slekta ved gifting. Så ga Tore Karin ei mark dansk og en ring på et lodd sølv for en part som Olav Pedersson, lagrettemann i Sandsvær, hadde sittet med.

Beseglet av de tre lagrettemennene og av Olav Pedersson, som trolig er den samme som nevnes i brevet som eier av en part i Evju som Karen Torsdotter hadde innfridd fra ham. Segl nr 2, 3 og 4 ganske tydelige, hhv. Halvorsøn, P.P. og Olaf Pedson.

Påskrift på baksida om at det er et forlik om Evju mellom Tora og Olav, og at det er lest på Evju stevnestue for lensmann og seks lagrettemenn 18.04. (15)94.

NRA ds 09.02. 1573 (s), kjøpt i oktober 1884 av Leif Leifsson Graver i Liske-herad. Jfr. 17.02. 1561, 03.10. 1562, 16.11. 1567, 02.02. 1570, 07.01. 1571, 09.02. 1572, 06.05. 1572, 06.10. 1572, 11.02. 1573, 08.03. 1575, 06.04. 1575, 1576, 08.03. 1578, 04.10. 1578, 12.03. 1580, 14.03. 1586, 04.05. 1594, 02.03. 1597 og 27.06 1598.

Wij ephtherscreffne mend Karl Kÿtettelßøn, Olloff Halffuorißøn och P. Karls-ßøn laurettis mend y Sandzsware och Ramnis sogenn war wii paa Euÿe wtj forneffnde Sandzsware mandagen fulle wake y faste aar 1573, och hørde tther een winliig dom och fforliigelße y millum Thore Asbjørnsßøn och Olloff Arnesßøn paa sin quindis

wigne Karenn Ttorsdatter eptther tthen doms lyelße som er wd gaaet paa Ttondsberg raadstoge atth Ttore er enn rett odels mand tthyl forneffnde Effuie atth hand skall haffue -j- partthenn pennýng løss och anden helfthing for halffue pendinging eptther gode mends tthyllyegelße, tha biløb tthet seg paa forneffnde Olluffs quindis wegne Karene som wii haudi tthet midtt halff ttrydie daller och forneffnde Ttore haffuer giffuith forneffnde olloff 3 lott skee, fim dallir y enn god wilgie som hand haffuer løßt syn odell ygienn, som var wd kommett met giffittiing eptther domßens lyetße, noch haffuer hand Ttor skenchet Karin Ttorsdattir enn marck danske och en ring1) om enn lott som Olloff Pedersßøn laritteis mand y Sandzßwar haffuer syett paa, tther met rackitthe tthii huer andre hender och bleff wenir och well [for]ligththe om althz tthennom ymillem waritt haffuir, att ttacheth huer andri erli och gott, atth tthet saa wttj sandhed er henger [wý] woris jndzßegill neden for tthette wortt obne b[reff] som giort war datum ut supra.

På baksida med samtidig hånd:

Forligelse brfe om Effuie emielum Thore och Olluff.

Med annen, samtidig hånd:

Lest paa Effuie steffne stue for sex laugrettis mend och kong. lensmand offuerverendis a. 94 then 18 aprilis.

1) Tilføyd over linja

11. februar 1573

Evju vestre i Sandsvær

Alv på Landsverk, Roald på Ås, Sigurd på Rogstad og Peder på Gunnes, lagrette-menn i Sandsvær, kunngjør at de var på Evju i Efteløt sogn i nærvær av lens-mannen, for etter ønske fra Tore Asbjørnsson på Hostvedt å takserer halve Evju etter dom avsagt på Tønsberg lagting. Tore hadde der bevist at han var rette odels-mann til Evju, og at han skulle ha den ene halvparten av gården vederlagsfritt, mens den andre halvparten skulle løses inn for halv pris etter forutgående takst. De 6 øresbolene som utgjorde halve gården ble taksert til 12 rd. Etterpå overvar de et forlik mellom Tore og Olav Tordsson på Evju, Arne på Teigen på vegne av kona Helga Tordsdotter, og Eline, kona til Tord Bessesson på egen vegne og på vegne av datteren sin, Aslaug Tordsdotter. Forliket gikk ut på at Tore skulle gi Olav Tordsson 5 rd, Arne 2 ½ rd og Eline 3 rd, og Tore hadde straks betalt dem for godset. Beseglet av lagrettemennene og en person til, som ikke navngis. Bak påskrift om at brevet er lest på Evju 18.04. (15)94.

NRA ds(s) 11.02. 1573, kjøpt i 1884 av Leif Leifsson Graver i Lisleherad. Fem segl, segl nr 2-5 henger ved, hull etter segl nr 1. De tre siste med lesbart bumerke og en og annen bokstav. Jfr. 17.02. 1561, 03.10. 1562, 16.11. 1567, 02.02. 1570, 07.01. 1571, 09.02. 1572, 06.05. 1572, 06.10. 1572, 09.02. 1573, 08.03. 1575, 06.04. 1575, 1576, 08.03. 1578, 04.10. 1578, 12.03. 1580, 14.03. 1586, 04.05. 1594, 02.03. 1597 og 27.06 1598.

Wij efftterschrieffne Alff paa Landswerck, Roall paa Oss, Siiffuordt paa Rog-stadt och Peder paa Gundenis, suorne laugrettismendt ý Sandsuerdt, kiendis och gjør witterligt for alle medt thete wortt obne breff att wý vore [vj mendt1) paa westre Effuie liiggendis ý Effteløt sogen then 11 februari anno dominj 1573 kongens lenssmandt offuuerendiis, tha war wý tilbedne aff Tore Asbiørnßen paa Hostuedt att meddie helten ý westre Effuie effther then dom lýdelße som er wdgiffuitt ý Tonsberg att forneffnde Thore haffuer beuist medt breff och segell att handt er rett oddelsmandt til forneffnde Effuie och att hand skulle haffue helten penningssløss och andre helten for halffue penngge epther gode mends siigelße, tha bliffuer helten i same gaard meddett for xij daler och er thett vj øris boell, och haffuer wý siden offuer weritt och hørtt en wenlig forligelße emellum Tordt Asbiørnßøn och Oluff Tordßøn paa Effuie, och Arne paa Tegenn paa sin qwindis wegne Helge Tordzdater, och Elline egne kone hans Tord Besseßøns paa hindis egne och paa syn datters wegne Aslo Tordzdatter wdj saa maade att forneffnde Tore skulle giffue Olaff Tordson v dalir och Arne ii-j- daler, och Ellinne iij daler, och der paa haffue wý sett ja och handerband theris, och att forneffnde Oluff och hans medarffuinger for-neffnde born och Elline haffuer skøtt och affhendt fra siig och theris sande arffuinger same forneffnde jord och vnder forneffnde Tore Asbjørnßøn och hans sande arffuinger till ewerliigh eige mett lutter och lunnding, indengaards och vden, frellst och hiemholt for huerio manndum, och er thet oss fuld witt-herliigen ý sandhed att forneffnde Thore haffuer wdlagt och betaldt thennom alle thiisse forschreffne penning som ý theris køb kom ý gode daler, mier och icke mindre. Att saa vdi sandhedt er som forschrieffuitt staar |-henger-| trøcker wý vores jndzegle hengendis neden paa thette wort obne breff, datum vt supra.

1) Fra [føyd til over linja

Bakpå med samtidig hånd: Breff for Effýe

Med annen, samtidig hånd: Lest paa Effuie steffne stue then 18. april anno 94

1. mars 1573

Støvern i Sigdal

Reidar Rolvsson og Mattis Ellingsson kunngjør at Åse Steinsdotter frisk og før har overdratt til sin søstersønn Tjostolv Olavsson halve Jondalen i Svene sogn i Numedal, som utgjør 8 kyrlag. Beseglet av utstederne.

NRA ds(s) 01.03. 1573. To seglremmer henger ved.

Wy efterskrefne Reder Rolffsøn och *Mattias* Ellingsøn kennis och gore vitterligth for alle *met thette* vort opne breff och vy vore paa Støffren liggendis y Sigdal y Holmeim soghn midfaste søndafh ary 1573. Horde vy och saaghe ath Aasa Steinsdotter gaff och affhende fraa sigh heil och usiugh sin sistersøn Tiøstol Oluffsøn halparten y Iondallen ligghendis y Nomedal och y Suenogh sogn som er viij kørlagh som er *forneffnde* Tiøstolffs odal y fraa *forneffnde* Aasa och hennis aruinghe och ynder *forneffnde* Tiøstol och hans aruinghe tiil euerdeligh ege *met* skogh och marck, fiske och føgle, vaath och tørth, enthet ynden tagendis y noghen maathe, tiil ytermere vithnisbiirdh henghe vy vore insigle neden for *thette* vort opne bref datum vt supra.

17. juni 1573

Buskerud på Modum

Gudulv Sønsteby, Niri Hovland, Dyre Larsson og Peter Eriksson, lagrettemenn på Modum, kunngjør at de var til stede da Nils Toresson på Brunen på Modum spurte sin søstersønn Tore Kravik fra Nore i Numedal om han ville stå ved den handel som Steinar Hallvardsson, far til Tore, hadde gjort med Nils om Gren nordre i Holmen sogn i Sigdal. Tore bekreftet dette, og fikk et belte på 16 lodd sølv for godviljen.

På baksida påskrift om at brevet gjaldt Nils Toressons adkomst til Gren, og påtegning fra 1600-tallet om at brevet vedkommer Bergan, Åby, Vik og Øde-Gren (ub. av Gren nordre), og Letmolia(?) (i Flesberg), og Reidar Helgesson på Vik.

NRA-KA, innlånt 17.01 1950 fra SaO. Eier h.r.adv. Lorentz W. Brinch, Oslo. Original på skinn. Remmer til de 3 første segl, hull til rem for det 4. Jfr. 20.10. 1572, 20.09. 1594, 09.03. 1599, ca 1600, 20.09. 1602, 10.02. 1611, 04.02. 1622, før 14.06. 1622.

Wij efftherne Gudulff Sunstebij, Nerij Høfflaend, Dyre Laffretzenn och Peter Eriicksønn, some lagretthiis menndtt paa Modum, kiennndiis for alle mett thette wortt obne breff att wij were paa Biiskerødtte ste botthels dagh anno Mdlxxiiij daa adspurte Nils Thoreßenn paa Brunis paa Modum sin søstersønn boendiis y Nundall y Nore sogenn wed naffnn Thoror Kraguig om hand wille thill stannde ßin salligh faders ordtt wedtt naffnn Sthiner Halvorßenn om en gaardt som heder ne/r/stte Grenn legenndiis y Siigdall y Holme sogenn, om thett waar hannom fuldtt wettherliigtt ell ey att hans saligh fader Stienner wnthe forneffde Nils Toresenn same forneffder gaardt Grenn nerste som lag y forneffde Holme sogen y Siigdall thill løssenn som haffde thill fornn weritt deriis rette odell oc ther eptther dett att beholle hannd oc hanns erffuinge thill, huor thill forneffnde Thoror Stiennersen suarde attz war ham fuldtt witherliigtt att hans sallig fader forneffnde wnthe Nils Torersenn forneffnde same neste Grem legedis y Sigdal y Holme sogenn thill løssen och thett att beholde hand och hanns erffuiege thill euerdelig eghe. Dysligeste att spurde Nils Toreßønn om forneffnde Thoer Sthinnerßenn wille end nu och saa giiffue sin samtøck thill atthz skulle bliffue bestandigtt eptth sin faders ordtt. Ther thill suarett Thoror forneffnde atthz schulle staa wttaløst for hannom och hanns erffuiege thill euerdelig eghe for huerie mannde och gaff forneffnde Nils Thoresønn Tthorer Stienerßønn ett belthe gott till sexthenn lodtt sølff y god-uillij for thett schulle were bestandigtt. Thill yder mere wiidnisbyrdtt er thett wnder woris indsegler dat vt supra.

På baksida: Niils Thoresens breff om Grenn ligendis y Siigdall

Hånd fra 1600-tallet: Bergen, Aaby, Vig och Ødegren vedkommende item om grimedommen noch Reher Helgesen Wig vedkommende [.....]ll met march och skoffuer Let mo lj etc.

30. juni 1573

Eidsborg

Peder Skåning kunngjør på vegne av sin overordnede Lars Bagge at Sondre Grave i Seljord skal ha tilbake den hesten som han solgte Hallvard Gunnarsson, for den er ikke betalt. Lensmannen pålegges å hjelpe Sondre.

UBT, Gunnerusbiblioteket, dipl. 203 (p), 30.06. 1573. Nesten hele 3. linje er borte pga. et rift i papiret, langsmed en brett. Ett segl på bretten nederst.

Bekiennedes jeg Peder Skaaning met thenne miinn egenn hand schrifft, adt ieg paa minn h[osb]onnde Lauriis Baggis wegne s[.....] och tillader Synndre Graffuer i Sellegiord, att søge och jgienthage thenn hest som hand saaldt Haluord Gunduorssen [nest] siden eptther the ad forneffnde Sündre iche haffuer nogen pendinger paa he[sten] vpboriidt, och det vdaff uer werid thennom jfraa holden aar och dag, som alle mand witherlig er, och bedennde lenns mandenn i huilchen som helst besollning samme hest findiß att y paa Laurisses wegne laade forneffnde Sündre samme hest bekomme vden videre skade och anche y nogen maade saa Lauris skall iche nøthe till ved saadan thid tehr om att thale for. Thill ydermere widnisbyrd trøcker ieg mitt signett her vnder Eds borge thend 30 dag junij anno 73

3. november 1574

Uten sted (Rollag?)

Lagrettemennene Gunnar Steinulvsson og Niri Reidarsson kunngjør at de overvar at Olav Tollaksson kjøpte av Åshild Helliksdotter 1 markebol i Glaim i Veggli sogn i Numedal for ei trelodds skje, en hud og et pund kobber, og 1 rd for bekreftelse på at det glaldt Glaim nordre og 1 rd for selve handelen. Olav Ulvsson ga dertil bekreftelse på sin mors samtykke til handelen. Beseglet av utstederne.

Bakpå påskrift om at Steingrim Halvorsson fikk 4 rd på brevet på Tråen stevnestue 19.02. [15]99.

NRA ds 03.11. 1574. Jfr. 21.05. 1575, 22.09. 1576, 07.10. 1586 og 15.09. 1623

Ollum mandum then som dette breff seæ heller høre, kiendis wy eptther-shreffne logrettis mendh Gunnar Stenulffson och Nerijdh Reierson suorne logrettismendt, att aar eptther Christi fødzell 74, mørcke dagen nest

epther Heliomeso, hørde wy handerbandt thero, aff eno halffuo Olaff Tollickson kouper, aff ando haluo Aasyll Hellickes daather j merckeboll jorde y Gladim som ligger y Veglijd sogen y Numedoll (ffor y tredie lotz sked, j hudh och j pund kaaber) och j daler y nördre Gladim och j daler y handerbandt derre koup, bestod och Oluff Wlffzen sin modo ordt, ia och samtycke gaff der paa att Oluff Tollickson och hans arffuinger skulle nyde och beholle forneffnde pd. vdj Gladim tiill euig tiid vden gaards och inden, intid vndtageth y fraa Aasyll och hendid arffuinger. Met disze schilordu bleffue de koupe satte och betalt minste penig och øffsthe vdj kup dere kom. Ath saa vdj sandhed henge med vore jnsiglu anno vt supra.

Bakpå: [15]74

Paa thethe kiøbe breff annamede Stengrim Haluodson iiij daler paa Traaen stephne stuffue 19 ferbruarij anno [15]99, er der med nu er till fylлист giort.

Breffue om Gladim y Vegeli sogen y Nomedall

Søndag i advent (28.11. - 19.12) 1574

Brunkeberg kirke

Olav Tormodsson, Jørgen Olavsson, Osvald Håtveit, Olav Guttormsson, Øystein Oppsund og Øystein Sudbø kunngjør at de var bedt av Aslak Torkjelsson om å be-krefte det han hadde gjort for Brunkeberg kirke de seks årene han hadde vært kirke-verge. De regner opp at han hadde skaffet 5 t tjære til en verdi av 24 lauper, 400 spon til en verdi av 12 lauper, 3 t korn for vin og annet, 3 rd for regnskapet, og betalt 1 ½ års landskyld med 9 lauper. Endelig hadde han gitt kirken ½ t tjære og ellers gjort kirken godt etter gammel regning. Sogneprest Hans Jacobsson be-segler brevet sammen med utstederne.

NRA ds (p) (Deichm. 235), "søndag i advent" 1574, Fire signetter på bretten, utydelige.

Ollum mannum thenom som thethe breff see eller høre brfum. vÿ epther screffne Oloff Tormodßøn, Jørrn Oloffßøn, Aasual Hotued, Oloff Guttorm-ßøn, Østen Opsund och Østen Sødbø, vore vÿ Bruncke berge kyrcke dominica j advent anno domni 1574, ther vore vÿ tilbedne aff Aslag Torkiilßøn att motte hans arbeid for hand haffde giortt tiill Bruncheberge kjercke ÿ sex aar hand haffuer verit kyrckefiermand, først haffuer hand op taget iiij tnr thiøre, for xxiiij loper, iiij hundrit spon for xij loper, item iij tnr korn for vine och andet, item iij dlr. for regnings henom, item i-j- aars landskiill ÿ skatt, och haffuer hand opborrit huer ix loper paa kyrckens vegne, och haffuer hand giffuit kyrcken -j- tne thiore, haffuer hand giort kyrcken gott skeell epther gammell renninge, att saa ÿ sandhed er tiilbeder vÿ Hans Iacobßøn vor sogne herre att beseigle thethe vortt obne breff med os aar vt supra.

4. desember 1574

Seljord

Lars Hansson, prest i Seljord, lagrettemennene Audun Klomset og Sondre Graver, og lensmann i Seljord Aslak Rue, kunngjør at de etter ønske fra lensmann Aslak Sandland (i Kviteseid) hadde møtt på Oppsund (i Kviteseid) for å ta opp forklaring av Tjostolv Karlsson om hvor han var den dagen og den natta gården til Jon Bjørnsson brant. Reidar(?) Kvarvi, Gunnar Oppebøen og Tov Klomset forklarte da under ed at Tjostolv og flere med ham hadde reparert seterbu for Jon. Så ble Tjostolv med Nikolas Århus til Århus og var der til middagstid. Jon Tollefsson forklarte så at Tjostolv kom hjem rundt middagstider sammen med kona si, gikk til loftet og fikk seg mat, og så kledte han av seg og la seg i sin egen seng. Han stod opp i grålyingen og gikk naken ut i svalen, la seg igjen og stod opp når sola randt. Da gikk han vest i gården og ba Jon gjøre opp varme for seg, noe Jon også gjorde. Jon lå i svalen ved døra inn til floren.

UBT, Gunnerusbiblioteket, dipl. 205 (p), 04.12. 1574. Ett segl under. Brevet er forsterket med beskrevet papir på baksida. Jfr. 18.05. 1597.

Wij effterschreffne Lauritz Hansßen sogne prest ÿ Sillgiord, Vdund Klundsett och Sondre Graffuer, ed suorne laugrettis mend, oc Aslack Rud lensmand ij Sillegiordt, kiendis oc gjøre witterliggt for alle met thethe wortt obne breff, att aar effter Gudz byrd 1574 sancti Barbare dagh ware wij tilbedne aff Ko. Majt. lensmand Aslach Sandlandh tiill Opsun att tage Tiostollff Kallsons proff huor han war then dagen, och laagh om natten, som som [sic!] Joen Bienßens gaard brand op, kom daa Ryenens Kuarffuen, Gunar Oppebøe och Toff Klund-sett, och suor lagabuden bogeied, att forneffnfde Tiostolf bygde och forbedrede sedde buen met flere gode mender tiill Joon, saa föllgde han Nickell Aarhuß tiill Aarhuuß, oc waar hoß honom tiill øyfste dags, saa gich han ifraa honom lidett effther øyfste, thet suor fodneffnde Nicholl bog eid. Jtem Jon Tolleffsen suor och fullboger eid, att forneffnde Toostollff kom hiem then same dagh then tydtt solen waar midledes, men strax han kom hiem, saa gick han ind ij lofften, och fick sigh madtt, affkledde sigh, och lagde sigh ij sin egen sengh som han waar wan,

och iche stod hand op for end om morgen ij lysingen, och gick vdtit ij sualen nagen, saa lagde hand sigh igen, och laagh till solen kom op, saa stod han op, och gick vester gaarden, och bad att forneffnde Jon skulle komme (s 2) och slaa ellden op, som han och giorde, och straxen han och hans huußtrue kom hiem jgen ifrae Aardall och forneffnde Jon laag ij øfftt sualen till for døren som floran er och witterliggt, att saa ij sandheed sæter ig trycker wÿ [sic!] vor ensiglie under thette breff som beschreffuitt waar octum aar och dagh vtt supra.

Under med annen hånd: No 150

15. april 1575

Bø

Lagrettemennene Kristoffer Nilsson (Tordenstjerne) til Haukvik, Kjetil Jonsson, Rikart Sveinungsson, Lodul Aslaksson, Olav Moghus og Erik Olavsson kunngjør at de var på Folkestad i Bø da Eilef Olavsson overløt til Endre Nordbø de verdiene han på vegne av sin avdøde bror Erling Nordbø hadde hatt i forvaring for sine brorbarn. Endre var barnas stefar, og mottok et belte verd 24 rd og en skål verd 8 rd, som barnas mor sa de fikk i morsarv, for 9 rd i dekketøy (det niende god for 4 mark), to skjeer, den ene verd 2 rd, den andre verd 1, en punds kjele verd 1 ½ rd, en pantsatt kjele for 3 rd, og 2 mæler skyld i Forberg midtre (i Bø) pantsatt for 1 rd. Beseglet av tre av lagrettemennene.

UBT, Gunnerusbiblioteket, dipl. 206 (p), 15.04. 1575. Tre segl (utydelige) på bretten.

Wij effterschrieffne Christoffir Niilßøn tiill Hogsuigh, Kittil Jonßøn, Rigart Sunungßøn, Lodul Aslachßøn, Oloff Moguß och Jerick Oloffsøn laugrettis-mænd, kiendis for alle och met thette wortt obne breff witterligt gjør, att 15. april aar aar 1575 paa Folkestad ij Bøøherrit ware \wi/ offueruerindis oc saae, Eloff Olaffsøn antuorter Endred Norbøø penigh som hand haffde paa sin broderbarns vegne haffde [sic!] opborit ij giæld effter deris salighe fader Ellingh Norbøø, och Endred forneffnde [barsens stefader¹] wiidtagh, effter som hand war for lagen domp oc sagde ij fuldtt ombod for sine stebarn, først ant-uorditt Oluff ham itt belte for xxiiii dlr [som barins moder sagde haffde¹] saa en skaal om viij dlr, [oc saa effter barins moders arff¹] ix dlr deekware ny dlr [sic!], den niende god for fire marck, ii skeer den ene god for ii dlr, den andre for en, en punds kedet for i-j- dlr, saa en kedel var pantsatt for iii dlr, och ii mæle skÿld ij Forbergh midgaarden pantsatt for een dlr, att saa ÿ sandhed er sette vi wore jndziigler neden fot dette wortt obne breff, schriiffuitt aar dags oc sted wt sup.

Bakpå med samme hånd: Breff om did feing som Oloff haffuer affhendt fraa ßeg

Med nyere hånd: No 151

1) Fra [tilskrevet over linja

21. mai 1575

Li i Rollag

Tjostolv Gunnulvsson, lensmann i Rollag, og lagrettemann Hallvard Hallvardsson samme sted, kunngjør at Tora Torjusdotter med samtykke av sine sønner solgte $\frac{1}{2}$ mb i Risteigen søndre til Olav Torleivsson for ei 3 $\frac{1}{2}$ lodds skje og 1 rd, og så $\frac{1}{2}$ rd for stadfestelsen. Godset var Olavs odel. Beseglet av ustederne.

NRA ds 21.05 1575. Ei reim uten seg og ei med. Jfr. 03.11. 1574, 21.05. 1575, 22.09. 1576, 07.10. 1586, 25.05. 1590, 02.02. 1599, 12.05. 1600, 08.10. 1602, 03.06. 1603, 13.02. 1604, 18.02. 1620, 15.09. 1623, 01.07. 1631, 08.1632, 15.09. 1633, 12.02. 1642 og 14.09. 1644.

Bekendis vy epherschreffne Kiøstølfz Gunnulffzenn, lensmandt y Rollagsogen, Haluord Haluordßen lagrettismand ther samstedz, att vy varum paa Lyden pintz affthen anno dominj 1575, horde och saage a handerbandt theris aff eno halffue Tore Torgiursdaather selde enn aff andre holffuo Oluff Tolleffsenn med sine soners samtycke $\frac{1}{2}$ marckeboll y syndre gaarden Ristein for en 3 $\frac{1}{2}$ lodz sked och 1 daler noch $\frac{1}{2}$ daler y handerbandt, och er samme gotz Oluffz fornemde odell, at nythe och beholde vckerluosth for huerio mandt, och er minsthe pening [och] øffsthe opbaarith som vdi koup the[r]is kom, ath saa vdi sandhedt henger med vorum jndsigle her vnder, datum Rollag, anno vt supra.

24. august 1575 Tinnes i Heddal

Jens Jude, Erik Brockenhus' ridefogd over Telemark, kunngjør at han har fått 12 rd av Nils Tormodsson på Søndre Tinnes' vegne, men at det fortsatt står ei ku til rest.

NRA-KA, innlånt 28.07 1956 fra O. A. Quamme, Gransherad. Original på papir, kvartblad. Et påtrykt papirsegl på bretten.

Bekenndis jeg Jenns Jude erligh welbørdige Erich Brockenhus rifogit offuer Tellemarckenn att iegh haffuer opborit aff Niels Tormußenn xij daller paa Søndre Tennes weggne nocht restha en kou. Att saa y sandhed er som for schriiffne sthor trøcker ieg mit segnet neden wnnder. Dathom Tønnes Sanctj Bartholumej dagh Anno 1575.

21. september 1575 Tinn

Grim Torkjelsson kunngjør at han har solgt 1 mb i Veset i Dal på Tinn til Eivind Helgesson på Ingolvslund. Orm Håkanes og Reidar Mo besegler.

NRA, hefte merket "uddrag af Ældre Breve der fra forskjellige Kanter ere indsendtre til Rigsarchivet til Gjennemgaaelse, II", s 16.

50. Mathæi Apostels dag 1575. Tin. Grim Thorkildsen kjendes, at han haver med sin frie villie solgt "Evinde Helissøn" paa Engulslunde 1 markebol jord i "Vmset" (Vinset? mon Veset?) i Dals sogn i Tin til everdelige eie med lutum og lundum, fiskum og foulum og øllum vidum stad, frelst og hjem-holdt for hver mand, han bekjendes at have opbaaret meste penning og mindste, som i deres kjøb kom. Orm paa Hagenes og Reer Mo|-rum-|en ere ombedede at forsegle (original paa pergament med et segl bevaret).

1575 Åmotsdal i Seljord

Bratt Størkersson bekrefter at han var til stede på Selstad (i Åmotsdal) den gang Bjørn Aresson levde. Da ville Guros arvinger ha med Vetterhus (i Åmotsdal) på et skifte, men Bjørn hadde nektet, for han hadde ikke betalt det, og det hørte Helge Sigurdsson til med rette. Etter at Bjørn var død, hadde Bratt vært på et annet skifte, men godset forble uskiftet da det ikke var ordentlig hjemlet. Videre bekrefter Vetle Berge at Bjørns arvinger hadde reist sak mot Helge Sigurdsson om Vetter-hus, skjønt Helge bare hadde fått noen småting i boet. Om Olav Helgesson trengte flere vidneprov, skulle han få dem. Beseglet av Olav Olavsson, Kasper Modtberg og Jens Kaspersson.

UBT, Gunnerusbiblioteket, dipl. 208 (p), 1575. Tre segl (utydelige) nederst. Jfr. 21.04. 1589, 11.03. 1592.

Kendiis jeg Brat Størkorßen att ieg war paa Sollestand vdi Omesdal vdi it bytte, dah leffde Biørn Aresøn, och vilde Gurooeß arffuinger haffue it bytte aff Vitterhus, dah suarede Biørn Aresøn ney men gjør ieg mitt byttelag ther paa, jeg haffuer iche betalet for the, och the kommer Hellie Siigurdsen till met rette, och wor jeg oc Brat vdi annen byttelag epter Biørns død, och vilde de iche gjøre byttelag ther paa fordj the var iche frælst. Jtem kiendiis ieg Wettle Berge, the hørde jeg paa at Biørn arffuinger tallede Hellie Siugerßen for det at hand gaff hannom Vitterhus, sam var thet, oc Hellie fick iche mer en j fack oc j skothynne, och ville Olaff Hielließen haffue mer proff, dah faer hand om thet giøris behoff. Till beder ieg Oluff Olßen, Kasper Modtberg, Jenß Kasperßen at besigle thette breff giort vdi Omisdall anno dominj 1575.